

WESTERN ROMAN
LASO
CIJENA 15 d. BROJ 403

SMRT U PONORU

G. F. Unger:

SMRT U PONORU

LASO 403

G. F. Unger: **SMRT U PONORU**

Naslov originala: **DIE TEXAS-HERDE**

Recenzija: Mladen Stary, književnik

Copyright: Zauberkreis Verlag, Rastatt

Prijevod: Thea Vodopija

Grafički urednik: Ivica Bartolić

Urednik: Marcel Čukli

LASO – Izlazi svaki tjedan – Izdavač: RO Novinsko-izdavačka djelatnost SOUR-a »Vjesnik« n. sol. o. – OOUR Informativno-revijalna izdanja n. sub. o., 41000 Zagreb, Avenija bratstva i jedinstva 4, Redakcija »Romani i stripovi« – Glavni i odgovorni urednik: Borivoj Jurković – Adresa uredništva: »Laso«, Redakcija »Romani i stripovi«, 41000 Zagreb, Avenija bratstva i jedinstva 4, telefon: (041) 515-555 i 519-555 – Tisak: RO Štamparska djelatnost »Vjesnik« n. sol. o. – OOUR Novinska rotacija n. sub. o. i OOUR TM n. sub. o., 41000 Zagreb, Avenija bratstva i jedinstva 4.

Copyright (sva prava za Jugoslaviju) »Vjesnikova« Press agencija Zagreb. Cijena pretplate za godinu dana iznosi 780 d ili 702 d s popustom od 10 posto, a za 6 mjeseci 390 d ili 351 d s popustom. Samo unaprijed plaćena pretplata osigurava popust od 10 %. Pretplata se uplaćuje općom uplatnicom u korist računa 30101-833-1216 SOUR »Vjesnik«, Interna banka, s oznakom za »Laso«. Cijena za inozemstvo: DM 1,80, ASCH 10,00, SFRS 2,00, HFL 2,00 – Cijena inozemne pretplate za šest mjeseci: DM 36,00, SKR 63,00, ASCH 250,00, FF 74,00, SFRS 36,00, HFL 37,00, US\$ 15,00 – Uplata za devizni račun 30101-37-7210-256 – Privredna banka Zagreb (za »Laso«). Ekonomska propaganda: »Vjesnik«, Agencija za marketing, Zagreb, Trg bratstva i jedinstva 6. Zadnja kolor-stranica 9000 d, c/b stranica 7000 d.

Oslobodeno plaćanja poreza na promet mišljenjem Republičkog sekretarijata za prosvjetu, kulturu i fizičku kulturu SRH broj 2935/7-1973. od 26. XI 1973.

I

— Nos mi ne izgleda baš najblje — zlovoljno će Ben Arb.

— Iskreno rečeno, izgleda strašno, ali ipak mogu njime osjetiti neugodan miris neprilika koje će nas ovdje ubrzo zateći ne nestanemo li što je brže moguće.

Riječi, upućene prijatelju Tobu Kitshumu, popratio je smiješnim micanjem poput krumpira okrugla nosa.

Naslonjena na zid dućana, oba su kauboja promatrala poštansku postaju na drugoj strani ulice. Tob Kitshum se nasmiješio, kimnuo i mirno rekao:

— Naravno, stari moj! To je barem sigurno! Neprilika će biti koliko ti drago. U to možeš biti uvjeren! — doda ogorčeno.

— A zašto smo onda još ovdje? — zlovoljno će Ben Arb. — Zašto ne nestanemo odavde i ne potražimo neko mirnije i ugodnije mjesto gdje momci kao mi mogu bezbrižno i nesmetano živjeti? Zašto se praviš lud? Kao da ne znaš koliko nas Oliver Maxwell mrzi! Ne namjeravaš, valjda, mirno ovdje čekati njegovu osvetu?

Na licu Toba Kitshuma pojavio se tajanstveni smiješak a oči mu zasjaše poput dva plamena.

— Mnogo je razloga zbog kojih moramo ostati i ne možemo napustiti ove pašnjake. Stari moj, ne dolazi u obzir odlazak iz ovoga kraja! Ostat ćemo i povremeno, kao danas, dolaziti u Best Chance da popijemo viski. Toliko je mnogo razloga za sve to da ih ne bi mogao strpati ni u oba džepa svoje jakne.

— Gluposti! — zlovoljno će Ben. — Svi su ti tvoji razlozi bez temelja! Nema ničega što bi nas ovdje moglo dalje zadržati. Dođi, uzet ćemo u vlasnika dućana još jedan kredit te kupiti sve što nam je potrebno, a zatim nestati što brže možemo.

Odmaknuvši se od zida, namjeravao je krenuti. Usprkos prilično visokim potpeticama na čizmama, bio je malen i zdepast a njegovo naborano lice odavalo je ljutnju. Tob Kitshum je, za razliku od svoga prijatelja, bio visok i tanak poput metle, viši od Bena za najmanje dvije glave.

— Prestani, Bene! — odlučno će Tob. — I sâm dobro znaš da ne možemo Dana Averella ostaviti samoga. I ne samo nje-ga! Ne možemo ostaviti na cje-dilu ni sve one momke s kojima smo tada jahali. Znam da ovdje nemamo gotovo nikakav posjed koji bi nas zbog svoje vrijedno-sti vezao da ostanemo u ovom kraju i što se toga tiče, mogli bi-smo mirno otići, ali...

Zastao je, zamišljeno pogle-dao kolt pričvršćen za opasač i nakon nekoliko trenutaka na-stavio:

— Posjed nije sve što bi čovje-ka moglo zadržati u nekom kraju, Bene. Osim toga, znam da ni ti ne govoriš što misliš — reče on nasmijavši se. — Htio si me samo iskušati i vidjeti što o svemu tome mislim. Ali ne brini se: ostajemo! Ako se taj prokleti Oliver Maxwell dosjeti da pro-vede u djelo zamisao svoga oca, jasno je da ćemo jahati za dru-gu stranu. Uvjeren sam da će isto Dan Averell biti tako dobar vođa kao i njegov otac. Evo po-štanske kočije!

Među kućama na ulazu u mali govedarski gradić upravo se pojavio šestoropreg ostavljaju-ći za sobom uskovitlanu prašinu.

— Hoooo! — poviče kočijaš i zaustavi konje točno ispred po-štanske postaje.

Ben i Tod uputili su se na drugu stranu ulice upravo u trenutku kad se iz sporedne uli-ce pojavio šerif, uputivši se oči-to, kao i ostali, prema poštan-skoj postaji gdje se već skupilo mnoštvo radoznalaca.

* * *

Iz kočije je izišao visok čovjek. —

Nehajnim je pokretom ruke po-maknuo šešir na zatiljak i gur-nuvši palac u gumbašnicu prsluka ispod jakne, hladno se i opasno nasmijao. Široka crve-nog lica, crvene kose, kratkih brkova i dalje se hladno smije-šio pogledavši šerifa zelenim, čudno bliještećim očima.

— Reece, bit će najbolje da neke stvari odmah riješimo — reče on ne skidajući pogled sa šerifa. — Kada mi je umro otac, bio sam bez ijednog prijatelja i primoran da jedne maglovite noći napustim ovaj kraj. Kako vidiš, vratio sam se. Stari mi pa-šnjak i dalje pripada, budući da je porez za sve vrijeme moga iz-bivanja uredno plaćan — doda mirno. — Vratio sam se da preuzmem svoj ranč i svakoga koga na njemu zateknem potje-rat ću kao psa. Zanima me ho-ćeš li mi ovdje u gradu, praviti neprilike, Reece? — upita gla-som punim prijetnje.

Nitko od ljudi što su u polu-krugu okružili kočiju nije se po-makao, ali sve su oči bile usmjerene prema šerifu.

U prvi se trenutak činilo da je stari šerif — malen rastom, ali zbit i očito jak — u nedoumici. Nije ovo prvi grad u kojem je šerif. Već je mnogo puta pono-sno nosio šerifsku zvijezdu i uvijek bi je znao opravdati do-kazavši svim revolverašima i zločincima koji su mu se su-protstavili da ga nije lako svla-dati. Sve ih je do sada preživio. U gradu se pričalo kako mu je tijelo puno ožiljaka. Odmah se snašao i rekao mirno ga pogle-davši:

— Olivere, u ovome sam gra-du zadužen za mir i red. Svako-me tko bi taj red pokušao ome-

sti, dokazat ću da je ovdje zakon još na snazi te da se mir i red u ovom gradu ne smiju i ne mogu kršiti. Svakome, Oliver! — naglasi šerif mirnim glasom.

— Sve ćemo to još vidjeti! — cinički se nasmiješi Oliver Maxwell. — Neke ću momke, naime, vjerojatno morati otjerati sa svoje zemlje i iz ovoga kraja. Ako se sklone u gradu, morat ću doći ovamo po njih. Ali za to još ima vremena! — zaključio on i dalje govoreći mirno i hladno, no glasom koji je upućivao na opasnost.

Skrenuvši pogled sa šerifa, pogledao je ostale ljude što su se okupili oko njega. Sve su to uglavnom trgovci, zanatlije koji žive od ljudi što se u okolici grada bave uzgojem goveda. Pogledao ih je jednoga po jednoga i nasmijao se. Znao je kako im može pomoći, ali i strašno nauditi. Bio je uvjeren ako i neće biti na njegovoj strani, ostat će barem podalje, zadovoljni što im omogućuje dobru zaradu. Zamijetivši Bena Arba i Toba Kitshuma, oči mu se skupile u tanku crtu.

— Znači i ova su dvojica goniča stoke još ovdje — procijedi zlovoljno. — Sve mi se čini da za vrijeme moje odsutnosti niste baš uspjeli postati rančeri. Uostalom, svejedno, sada ionako za to više neće biti ni prilike ni vremena!

— Što te navodi na mišljenje da ćemo ti povjerovati? — ljutito će Ben. — Sama činjenica da si doveo sa sobom ovog momka što stoji pokraj tebe nalik na opasnu zvijer, ne bi te smjela potaknuti da budeš toliko samouvjeren!

Svi su pogledali čovjeka o kojem je govorio Ben Arb. Upravo je izišao iz kočije i stao pokraj Maxwella. Svi su šutjeli. Mirno naslonjen na kočiju stranac je stisnutih očiju odmjeravao pogledom ljude oko sebe. Srednje visine i čvrsto građen, djelovao je gotovo bezopasno i nenametljivo. No upravo to je značilo da ga se bolje kloniti. Bio je odjeven u tamno odijelo a na nogama imao kaubojske čizme. Da za opasačem nije imao dva kolta, moglo bi se pomisliti da je možda nešto drugo a ne revolveraš, ali ovako, bilo je jasno da je najvjerojatnije Maxwellov tje-lohranitelj, zasigurno neki poznati revolveraš. Budući da se Oliver Maxwell usudio vratiti u Best Chance, ovaj čovjek pokraj njega vjerojatno je iskusan i opasan.

Od velikog rančerskog rata prošle su tek dvije godine, a tom su prilikom mnogi hrabri i dobri ljudi ovoga kraja poginuli. Promatrajući toga čovjeka što je odavao dojam proračunatog i bezosjećajnog pustinjačkog vuka, ljudi su mogli samo pretpostavljati zašto se Maxwell vratio i strepjeti hoće li ubrzo izbiti novo krvoproliće.

Dok su svi u nj gledali kao da žele barem nešto pročitati s njegova lica, čovjek je i dalje stajao mirno, bezizražajno, kao u trenutku izlaska iz kočije.

— Gordon Blaine! — odjednom će šerif Scourby. — Tako je, vi ste Gordon Blaine! Prepoznao sam vas!

Začuvši i to ime, svi su protrnuli, a na licu stranca pojavi se hladan smiješak. Podigao je ruku i nehajno odgurnuo skupocjeni šešir.

– Znači, nije potrebno da se predstavljam – progovori s istim ledenim smiješkom na licu.

– Obzirom na to da me, koliko vidim, poznajete, nadam se da ćete mi se micati s puta i da mi nitko neće dosađivati. Dovoljno ste me dugo promatrali i nadam se, shvatili da sam došao ovamo pomoći Oliveru Maxwellu da nesmetano preuzme svoj ranč i uživa u svojoj oćevini, budući da stanovito vrijeme zbog raznih razloga to nije bio u mogućnosti.

Dok je govorio, gledao je šerifa, a potom se uputio za Maxwellom koji je prišao crnoj ploči na kojoj se po starom običaju oglašavaju sve novosti u Best Chanceu.

Maxwell je izvadio iz džepa papir i pričvrstio ga na ploču, ali budući da su obojica okrenuli ljudima iza sebe leđa i zaklonili ploču, nitko nije mogao pročitati obavijest.

Gotovo svatko od ljudi što su stajali za obojice pridošlica znao je tko je Gordon Blaine: revolveraš za kojega se priča da je ubio više od dvadéset ljudi, ali ne bilo kakvih, već poznatih revolveraša. Ako Blaine radi za Maxwella, znači da ovaj odjednom ima mnogo novca kada može platiti nekoga kao što je Gordon Blaine. Čovjek njegova glasa zasigurno traži nezamislivu novčanu naknadu za svoje usluge.

Ali otkuda Maxwellu odjednom tolika hrabrost i novac? Konj na kojem je odjahao, pobjegavši prije dvije godine, bio je sve što je imao. Sa sobom nije ponio ni dolara. Pažljivo rastvorivši papiř što ga je izvadio iz džepa, Maxwell ga pričvrsti na

ploču i okrene se. I dalje zaklanjajući leđima tekst obavijesti, on se obrati mnoštvu:

– Je li potrebno da odnekud drugdje dovedem ljude što će mi sagraditi novi ranč ili se, možda, ti želiš prihvatiti toga posla? – upita obrtnika što se bavio gradnjom. – Dajem ti predujam od tisuću dolara, Walkeru, ako pak točno za četiri tjedna završiš gradnju, dobit ćeš ostatak. Pristaješ li?

– Naravno! – uzbuđeno će Walker.

Svota što mu je upravo bila ponuđena nije ga mogla ostaviti hladnog. Maxwell kimne i obrati se vlasniku dućana izvadivši iz džepa drugu cedulju.

– Evo popisa! Prijeko mi je potrebno sve što je tu napisano. Nabavite to što brže možete!

Pogledom potraži kovača i graditelja kola i ugledavši ih, reče im:

– Potrebno mi je nekoliko kola: jedna teretna, jedan dvopreg s konjima, jedna pokretna kuhinja i, napokon, kola opremljena svime za žigosanje goveda. Kada sve to završite, dopremite naručeno na moj ranč. Walker može kolima prevoziti što mu je potrebno za gradnju i uređenje. To je sve što sam želio reći. Barem za sada... – dođa samouvjereno i odbojno.

U stopu praćen svojim revolverašem, odmakne se od ploče i ode.

Ljudi nisu gledali za njim, već su se odmah skupili oko ploče i počeli čitati obavijest.

– Svim ljudima kojih se ovo tiče!

Ja, Oliver Maxwell, vrac sam se i namjeravam obnoviti svoj ranč. Pozivam se na neza-

starjelo pravo svojega oca na pašnjake i ranč, koji su mu prije njegove smrti pripadali. Stare granice svoga ranča, onakve kakve su postojale prije rančerskog rata, uvjeren sam da su svima poznate. Umoljavam sve svoje susjede da u roku od šest dana napuste moje pašnjake. Nakon navedenog roka (šest dana), svako preostalo govedo na mojem pašnjaku smatrat ću svojim vlasništvom i svakog stranog jahača protjerati sa svojeg posjeda.

Oliver Maxwell.

Netko od ljudi čitao je obavijest naglas i kada je završio, začulo se mrmljanje i glasne primjedbe na pročitani tekst.

— Čini se da ne namjerava prijeći granice svoga posjeda — reče netko.

— Možda ne namjerava ostvariti zamisao svojega oca i pokušati protjerati sve susjede s njihovih rančeva — javi se netko drugi.

— Možda za početak i ne želi više, ali poslije tko zna... — promrmlja vlasnik staje za iznajmljivanje konja i ode.

— Uvjeren sam da smo mi dvojica negdje pri vrhu popisa ljudi koje namjerava ubiti. Zna on dobro da bismo ponovo jahali za Dana Averella kad bi on preuzeo vodstvo — promrmlja Tom Kitshum.

Upravo su namjeravali otići, ali ugledavši kako u grad ulazi jahač na prekrasnom vrancu, zastali su. Bio je to tamnopus čovjek, gotovo nalik na Indijanca.

— Evo ga, evo dolazi Dan! — ne bez uzbuđenja reče Ben. — Ako nas zatreba, pomoći ćemo

mu da tog Maxwella odmah i bez razmišljanja istjeramo iz grada, da mu nikada više ne padne na pamet da dođe u blizinu ovoga kraja.

* * *

— Što je momci? — upita jahač zastavši pred dvojicom kauboja i osloni se rukama o jakubu sedla. — Nije vas, valjda, radoznalost izmamila iz vaše jazbine?

Dok je govorio, plave su mu se oči smiješile.

— Prije bih rekao strah, a ne radoznalost — dobaci Ben Arb.

— Sada smo se uvjerali da smo razumno postupili kada nismo sagradili bolju kolibu od one naše stračare. Vratio se Maxwell i doveo sa sobom revolveraša koji, čini se, zna razgovarati samo uz pucnjavu. Maxwell se naseljava na svojem starom pašnjaku, a to znači da mi zajedno s naših pedesetak goveda, moramo što prije nestati. I Jim Hood, Stan Sherman i Pete Kay morat će također brzo skupiti svoja goveda i otjerati ih drugdje na pašu. Njušim neprilike, a sve što sam ti rekao možeš pročitati na ploči!

— Zajedno s tim revolverašem ušao je u salun — dodao Tob Kitshum. — Možeš biti uvjeren da će za nekoliko dana doći i drugi njegovi ljudi. Hej, Dane, namjeravaš li pričekati da se osili ili si došao da ga odmah otjeramo?

Dan Averell ih je zamišljeno pogledao. Obojicu ih je dobro poznavao. Za vrijeme rančerskog rata jahali su za njegova oca, ali kada su Maxwellovi bili pobijedeni i Oliver Maxwell

kao jedini preživjeli od Maxwellove družine pobjegao iz zemlje, obojica kauboja nastanila su se na dijelu Maxwellova pašnjaka.

— Imate vi više od pedesetak goveda! — nasmiješi se Dan Averell. — Uvijek se ponovo pitam kako vam uzgoj goveda tako dobro uspijeva. Pazite što radite! Istina je da će vjerojatno biti neprilika, a pašnjak ćete bez sumnje odmah morati napustiti. Pazite se!

— Sada smo, znači, morali doživjeti i to da nam se ruga! — ljutito će Ben Arb. — Čuješ li ga, Tobe?

— Dobro, dosta je šale! — nasmiješi se Averell. — Dotjerajte svoja goveda na moje pašnjake i potražite prenočište na mojem ranču! Telad svojih goveda i dalje ćete moći žigosati svojim žigom, a za nadnicu koju ćete od mene dobiti dobro ćete se oznojiti. Gotovo je s ljenčarenjem! Sviđa li vam se taj prijedlog, momci?

Kao da su se dogovorili, Ben i Tod uzdahnuše u isti čas i gurnuvši svaki svoj šešir na zati-ljak, počesaše se po glavi.

— Koliko mogu shvatiti, to znači da Maxwella ne namjeravaš otjerati, već želiš pričekati i vidjeti što će dalje biti? — upita Ben Arb. — Očito želiš pričekati da se toliko osili da i tebe i sve tvoje ljude bez ikakve muke otjera na Sjeverni pol. Namjeravaš gledati kako postaje sve moćniji, dok jednoga dana ne odluči da provede u djelo zamisao svog pokojnog oca i sve nas otjera k vragu! — doda ljutito. — Dane, taj čovjek ima odjednom mnogo novaca i kupio je već pola ljudi u gradu. Ako tako nastavi, ubrzo će svi o njemu bi-

ti ovisni, jer svatko želi zaraditi i okoristiti se njegovim iznenadnim bogatstvom. Dane, ne namjeravaš valjda...

— Njegovo je pravo da se naseli na očevini — prekine ga Averell mirno ali odlučno. — Rančarski je rat završen prije dvije godine. To nije mnogo, ali nije ni malo vremena. Nekoć je njegov otac vodio zavjeru, no danas njegova oca više nema. Smijemo ga otjerati samo ako zaželi da se proširi na pašnjake koji mu ne pripadaju. Nekoć je pobjegao jer je znao da je u bezizglednoj situaciji, ali njegovo pravo na očev ranč i dalje postoji. Došao sam ovamo kako bismo razgovarali.

Brzom je kretnjom sjahao s vranca i prebacio uzde preko grede za koju se vežu konji. Visok je i dobro građen, težak otprilike devedeset kilograma, ali ne djeluje gojazno. Uzak u bokovima, a širokih ramena, doima se pristalo. Tridesetak mu je godina. Pravi je potomak Averellovih, voda i uvijek na strani zakona i pravde. Nasmiješio se još jednom obojici kauboja, a potom se dugim sigurnim koracima uputio u salun. Nije bilo čovjeka koji se zatekao u blizini a da nije pomalo radoznalo pogledom slijedio Dana Averella kako ulazi u salun.

II

Oliver Maxwell i Gordon Blaine stajali su naslonjeni na šank i razgovarali sa Sterlingom Poundom, vlasnikom saluna. Sudeći po smijehu, očito su se vrlo dobro zabavljali. Kada su ugledali Averella, zašutjeli su.

Gordon Blaine pomakne se sve do kraja šanka i tamo za-
stane, a Pound se odmakne u
stranu. Kao da ga se sve to uop-
će ne tiče, Oliver Maxwell mir-
no popije viski i potom se pola-
gano okrene. Zelene mu oči
opako zasjahu, ispunjene hlad-
nom mržnjom.

— Znao sam da ćeš me doći
pozdraviti — progovori Max-
well. — Prije dvije godine napu-
stio sam zemlju noću, po gustoj
magli, ranjen i osamljen. Na-
dam se da nisi pomislio kako
sam pobjegao od tebe? Ili se
možda varam?

Naslonio se na šank i prekri-
žio noge. I dalje se hladno i ci-
nički smiješio.

— Odjahao si jer si izgubio
svaku nadu da bi mogao ovdje
nešto postići — mirno će Ave-
rell. — Naši su se očevi među-
sobno poubijali, ali mi smo još
živi. Čini se da se ponovo nadaš
kako možeš ovdje živjeti. Ne-
mam ništa protiv da živiš mir-
no, ne smetajući nikome od svo-
jih susjeda, ali došao sam ova-
mo kako bih te na nešto upozo-
rio, Oliveru! Tvoj je otac želio
zavladati cijelom ovom zem-
ljom, želio nas je sve otjerati, ali
mi smo svladali njega, a ne on
nas. Nitko ti ne osporava pravo
što ga imaš na posjed svojeg
oca, ali prohtije li ti se jednom
proširiti se na dio zemlje koji ti
ne pripada, ponovo ćemo se su-
kobiti i svladati te. Kao vođa
svih rančera ovoga kraja, kre-
nut ću protiv tebe i dokazati ti
da se ne možeš proširiti i da su
tvoja prava ograničena. Jesi li
me razumio?

— Vrlo sam te dobro razu-
mio, ali prije nego bilo što od
ovoga što si rekao uopće bude

zrelo za razgovor, želim razja-
sniti da nikako nisam otišao iz
straha pred tobom. Kao što sam
već rekao, tada sam bio ranjen,
ali sada se ponovo izvrsno osje-
ćam i sve to vrijeme dok me ni-
je bilo tu, čeznuo sam da te
smrvim i pokažem ti kolika je
moja snaga. Sada sam te doče-
kao! Skini svoj kolt i priđi da se
ogledamo i zaključimo tko je od
nas dvojice jači! Kada te dobro
prebijem, nećeš više ni pomisliti
da jašeš na čelu kakve grupe
ljudi.

Dok je sve to govorio, nije
promijenio ni držanje ni izraz
lica, ali glas mu je postajao sve
oštriji i osorniji. Averell skine
opasač. Oduvijek je prihvaćao
svaki izazov.

— Znao sam da te cijelo vrije-
me nagrizi činjenica da si po-
bjegao i sada želiš osvjetlati
obraz pred samim sobom — i
dalje će mirno i suzdržano Ave-
rell. — Uvijek sam pružao prili-
ku svakome tko bi me izazvao
i nikada nisam bio kukavica, ni-
ti sam ikoga napao s leđa. Dodi,
Oliveru, čekam te!

Dan Averell stupio je dva ko-
raka naprijed. Oliver Maxwell
skinuo je jaknu, pa zatim i on
stupio naprijed.

— Prvo ću te izbaciti na ulicu
— procijedi Maxwell. — Ster-
ling Pound mi je prijatelj i ne
želim da mu razbijemo salun, a
osim toga uživam pri pomisli
kako ćeš se valjati u prašini
pred salunom. Neka svi vide
kako si zapravo sićušan, Da-
ne!

— Mnogo govoriš, Oliveru!
Ne moraš, valjda, odugovlačiti
da skupiš hrabrost kako bi me
se usudio napasti?

Oliver Maxwell pojurio je naprijed brzo i okretno, te sukobivši se s Averellom svom težinom svog jakog tijela, u prvom naletu odgurne ga sve do vrata saluna. Arb i Kitshum razmaknuli su se da im ne bi smetali. Vlasnik saluna ostao je stajati iza šanka, zainteresirano promatrajući daljnji razvoj tučnjave a Blaine je, i dalje djelujući nezainteresirano, naslonjen na šank, mirno žvakao neko drvce. Samo pomnom promatraču nije mogao promaknuti bljesak njegovih očiju, koji je odavao očito zadovoljstvo što prisustvuje takvoj borbi.

Blizu vrata, Averell se uspio odmaknuti tako da Maxwellu nije pošlo za rukom da ga izgura kroz vrata, ali je pri tome zadobio snažan udarac što ga je odbacio do obližnjeg stola. Jedva se uspio ispraviti a Maxwell je već stajao pokraj njega i udario ga ljevicom a potom odmah i desnicom. Nesigurnim koracima Averell je natraške oteturao prema vratima i pri tome zadobio još jedan snažan udarac u bradu.

Izgubio je ravnotežu i pao na nogostup pred salunom, instinktivno se pri padu bacivši u stranu. Time je izbjegao novi udarac, budući da je Maxwell pojurio za njim i hoteći ga nogom udariti, zagazio ovako u prazno i pri tome izgubio ravnotežu. Uhvatio se za ogradu, ali je ova, već stara i trula, popustila pod njegovom težinom i slomila se. Da ne bi pao, Maxwell je morao odskočiti na cestu, ali se odmah okrenuo i skočio natrag na drveni nogostup. U to kratko vrijeme Averell se uspio osoviti na noge i svakim

novim udisajem osjećao je kako mu se vraća snaga.

Oliver Maxwell bio je uvjeren da je njegov protivnik već gotovo svladan, ali nije imao pravo. Prava je borba tek trebala početi. Averell je skupio obje pesnice i svom snagom udario Maxwella odozdo u bradu, tako da je ovaj gotovo poletio u zrak i zaustavio se na prašnoj cesti. Uz očajnički uzvik okrenuo se i skočio na noge, ali Averell je već bio spreman za drugi udarac. Zaustavio je Maxwellovu desnicu i vlastitom desnicom svom snagom udario u protivnikovu bradu. Ovaj se pokušao baciti na nj, ali ga je Averell nekom neopisivom snagom uspio okrenuti i pritisnuti o drveni stup saluna. Očajnički se uhvativši za Averella, Maxwell mu je pri tome uspio razderati košulju, ali se Averell odmaknuo i neočekivanom ga brzinom udario u želudac. Oliver Maxwell ponovo zatetura prema natrag, udarivši o nogostup pred salunom tako nezgodno da su mu koljena pokleknula, noge popustile i on je sjeo.

Pri slijedećem Averellovom napadu bacio se Maxwell na leđa i podigao noge, tako da je Averell posljednji trenutak uspio odmaknuti glavu i izbjeći udarac. Skočio je do Maxwella na nogostup i dok je ovaj ustajao, udario ga je ramenom ponovo u želudac. Od tog je udarca Maxwell odbačen u salun. Averell je pojurio za njim. Nestali su iza vrata što su se sklopila za njima. Radoznalci su zaposjeli prozore kroz koje su mogli vidjeti što se događa unutra. Ostali su se pojavili na vratima.

– Znao sam da će tog ludog momka vratiti na njegovo mjesto – zadovoljno će Ben Arb.

– Ni ja se ne bih bio okladio u suprotno – nasmiješi se Tob Kitshum.

Obojica su se ponovo razmaknula kako bi, ako zagusti, Blaine bio primoran da puca u dvije strane. Jedino je vlasnik saluna ljutito psovao, bespomoćno gledajući kako se lome njegovi stolovi i stolci.

Ušao je šerif i stao uz Kitshuma.

– Kako ti se ovo sviđa, Reece? – zadovoljno će Kitshum.

– Platit će sto dolara kazne i morat će nadoknaditi počinjenu štetu – mirno će šerif ne odvrćajući pogled s obojice što su se i dalje tukli, doduše ne više tako snažno kao prije.

Snaga im je već znatno popustila, obojica su teško disala. Vidjelo se da su iscrpljeni a još su bili nekako podjednaki. Nekoć su išli zajedno u školu. Već kao djeca znali su se često potući i uvijek su im snage bile prilično izjednačene. I u ovom se trenutku činilo da su jednako snažni, a ipak je Oliver Maxwell čvrsto odlučio da svlada Dana Averella i uništi ga.

Kada mu je uspjelo da Averella odgurne do šanka, namjeravao ga je svom snagom udariti u želudac, ali se ovaj uspio izmaknuti, tako da je Maxwellova šaka okrnula samo njegovo bedro i udarila svom snagom o šank. Maxwell sagne glavu i zadobije iznenađan udarac u glavu a zatim, kad ga je Averell uhvatio za pojas, bio je odbačen do obližnjeg stola gdje se zaustavio uz snažan tresak i potom

osjetio snažan udarac u glavu.

Pokušao se uspraviti i uspio je, ali nikako nije mogao podignuti ruke. Dan Averell je trenutak oklijevao. Mrzio je sada i sebe i tu strašnu, neljudsku borbu. Trebalo je da skupi svu preostalu ne samo fizičku nego, štoviše, psihičku snagu da nastavi borbu. Znao je da ne smije popustiti jer bi to značilo njegovu propast. Ova je zemlja presurova da trpi mekušce.

Averell duboko uzdahne i desnicom snažno udari Maxwella u bradu. Udarac je bio toliko snažan da je srušio protivnika. Maxwell je pao na koljena i ostao ležati uza šank. Očito posljednjim snagama, okrenuo se na leđa i mada se vidjelo da je iscrpljen, i dalje je djelovao snažan, nalik na diva. I Dan Averell se jedva jedvice držao na nogama. U jednom trenutku gotovo su mu koljena popustila, ali se uspio odrvati slabosti i napokon, domogavši se šanka, podboči se na nj laktovima.

– Nadam se da će ovo biti dovoljno – zaključio mirno Averell.

Pogled mu je zamućen umorom i iscrpljenošću. Kao kroz maglu vidi Bena, Toda i šerifa a na prozorima i vratima gomilu radoznalaca. Htio se nasmiješiti, ali usnice su mu toliko povrijeđene da radije izbjegava svaki pokret usana koji nije potreban. Pogledavši Maxwella, koji je još nepomično ležao na tlu, skrenuo je pogled na Gordona Blainea što je naslonjen na šank mirno promatrao razvoj situacije. Upravo je laganim pokretom prstiju vrtio ci-

garetu dok su mu ruke pri tom bile u neposrednoj blizini koltova.

— Zar vam nije rekao što vam je činiti ako se nađe na zemlji? — upita ga Averell.

— Ne — odgovori Blaine hladnim glasom. — Nije mi rekao što da u tom slučaju poduzmem, jer ni trenutak nije pomišljao da biste ga mogli pobijediti. Bio je uvjeren u svoju pobjedu, Averelle, i nemojte sada možda učiniti neoprostivu grešku da mi pokušate na bilo koji način prijetiti — nastavi on istim ledenim glasom.

Oči su mu načas zasjale kako bi odmah potom poprimile istu bezizražajnost kojom je do sada odmjeravao sve oko sebe.

Dan Averell podigne ruku i obriše znojno čelo, a potom razgleda ranjene šake i pokuša pomaknuti prste.

— Da... da... povrijedili ste šake — mirno će Blaine.

— Blaine, kako bi bilo da se s nama okušate? — ljutito će Ben Arb gotovo ga prekinuvši usred rečenice. — Dobro nam je poznata vaša brzina, ali naše su šake čitave i barem bismo po tome bili jednaki.

Blaine se hladno nasmiješi a potom polako odmahne glavom.

— Ne, bila bi potrebna najmanje četvorica takvih kao što ste vi, tek bismo onda mogli govoriti o približno izjednačenim snagama — reče on s istim hladnim smiješkom oko usana. — Ali oyo ovdje bila je Maxwellova vlastita zabava i, kao što sam već rekao, nisam dobio unaprijed nikakvu zapovijed i sve me se to ni najmanje ne tiče!

U međuvremenu smotao je cigaretu, jezikom navlažio papir i izvadio iz džepa kaputa šibicu te je brzim pokretom zapalio odmjeravajući pri tome starog šerifa koji sve do sada nije izustio ni riječ.

— Ako netko potegne revolver u ovom gradu, i ja ću se pridružiti pucnjavi — mirno će Scourby. — Tko je sve to započeo? Pounce, reci tko je počeo! — obrati se vlasniku saluna.

Maxwell ga je namjeravao srediti na cesti i baciti i prašinu — promrmlja Pound i u nedoumici dohvati krpu te počne brisati šank. — Averell ga je, međutim, natjerao natrag u salun — nastavi zajedljivo. — Tražim da mi se isplati sto dolara kao odšteta za počinjenu štetu.

— Naravno — kimne šerif — dobit ćeš pedeset! Dane, daj mu pedeset dolara!

Dan Averell je oklijevao trenutak, ali posegne rukom u džep i izvadi novac.

— Reece, način na koji održavaš red u ovom gradu prilično je okrutan — reče nasmiješivši se koliko su mu dopuštale povrijeđene usnice.

Novčanicu od pedeset dolara mirno baci na šank i pričekao što će dalje biti. Šerif pride Maxwellu i lagano ga gurne vrhom čizme.

— Hej, Maxwelle!

Ovaj ga uopće nije čuo.

— Nemojte ga ponovo gurnuti, šerife — mirno će Blaine.

— Neću, jer ga ionako ne bih mogao probuditi — nasmiješi se šerif Scourby.

Sagne se do Maxwella, izvuče mu iz džepa lisnicu, otvori je i

izvadi dvije novčanice od po pedeset dolara.

— Sto dolara kazne zbog grubog kršenja reda i mira u gradu — reče on mirno i ozbiljno.

— Potvrdu može podići u mene, ako želi! Možda nešto nije u redu, Blaine?

— Vi ste ponosan, neustrašiv i izvanredan starac! — nasmije se Blaine. — Ovdje se uopće ne radi o tome što se meni sviđa ili ne. Ako mi Maxwell kada se probudi kaže da odem po tih sto dolara i da mu ih donesem, morat ću vas posjetiti, šerife! Onda će me se ovo ticati, ali ovako mi je sasvim svejedno što radite. No, ako dođem po tih sto dolara, mogao bih se za tisuću zelendaća kladiti da ću mu vratiti njegov novac.

Ponovo se nasmiješio netre-mice gledajući šerifa u oči. Ovaj slegne ramenima, okrene se i izađe.

Dan Averell krene za njim.

— Ja bih na vašem mjestu šake namakao u vrućoj vodi i mazao ih uljem — javi se Blaine gledajući za Averellom.

Ben Arb i Tob Kitshum izišli su za njima i kada su stupili na nogostup ispred saluna, u grad je upravo ujahala grupa jahača koja se uputila prema salunu i ondje zastala.

* * *

— Dane, prekasno smo saznali da će Maxwell danas stići poštanskom kočijom. Zašto si sâm odjahao u grad? — poviče jedan od jahača. — Jesi li ga već izmlatio? Najbolje će biti da uđemo svi zajedno i otjeramo ga iz grada! Nema on ovdje ništa više tražiti!

Averell ogorčeno pogleda svog susjeda Petea Kaya koji mu je upravo sve to rekao, a potom skrene pogled na Stana Shermana i Jima Hooda. Sve su to njegovi susjedi jer su im pašnjaci pokraj njegovih. Trojica rančera nisu sama. Dvanaestak kauboja ujahalo je s njima u grad i svi su, vidi se, odlučni i složni: Maxwella se mora otjerati iz grada! Pete Kay uvijek je naglio i po tome je poznat.

— Pete, znaš i sâm da ga ne možemo samo tako otjerati — mirno pokuša Averell. — Znam da izvan grada nemamo šerifa, ali to ne znači da se ne moramo pridržavati zakona. Maxwellov je otac onomad počeo rančerski rat i kada je stari umro, rat je završen. Njegov je sin sve napustio i otišao, ali sada, kada se vratio, ne možemo mu zabraniti da se nastani na zemlji što je nekoć pripadala njegovu ocu. Ne možemo! Kad bismo mu to zabranili, postupili bismo isto tako bezobzirno kao što je nekoć stari Maxwell želio postupiti. Pete, upozorio sam ga i Maxwell zna da ćemo se boriti, usudi li se prijeći i samo pedalj dopuštene granice. Tukli smo se i pobijedio sam ga, ali to je bio osobni obračun. Smiri se, Pete, i odjaši kući! Ljudi, vratite se mirno na svoje rančeve!

— Nije moguće da želiš čekati dok se mirno i udobno smjesti i toliko osili da mu više nećemo moći stati na kraj? — uzrujano će Pete Kay.

Stan Sherman, star, sijed i mršav, istupi naprijed i poviče:

— U tom slučaju, ponovo bi bilo mnogo mrtvih, ali sada bi

sve moglo biti mnogo jednostavnije!

Jim Hood, lijepo odjeven čovjek Averellovih godina, podigne ruku i poviče:

— Dan ima pravo! Svatko ima pravo pokazati svoju dobru volju. Ako Maxwell ne bude pokušao prijeći granice svoje očevine, nema razloga da ga otjeramo odavde. Ako želimo ovdje imati mir, red i zakon, moramo postupiti kao što je Dan rekao. Inače postupamo zakonom jačeg, a u tom slučaju ne smijemo se začuditi ako jednoga dana ovamo dođu ljudi koji će naš, možda jači i moćniji, željeti otjerati s naše zemlje, jer oni tada neće biti drugačiji nego što vi sada želite da mi budemo. Ja odobravam Danu! Moramo Maxwellu pružiti priliku, i to ne zato što bismo željeli njegovo prijateljstvo, već jednostavno zato jer je rančerski rat završen i do sada na svu sreću, novi nije počeo.

— Znači i ti čekaš da te vuk prvo napadne ili zmija ujede i tek onda nešto poduzmeš kako bi se obranio?! — ljutito će Kay.

— Vuka i zmiyu poznajem i znam što mi je od njih očekivati, ali tko kaže da se Maxwell možda u toku ovih godina izbijanja nije promijenio? Što ako on nema nikakve zle namjere? Ja se vraćam na svoj ranč. Uostalom, vidjet ćemo što će biti!

— mirno će Hood, dade svojim kaubojima znak za pokret i prije nego što je potegnuo uzde, pogleda Averella. — Jesi li ga dobro izmlatio?

— Nije mogao ustati...

— Da, najbolji si od svih nas! Nitko ti se ne može suprotstavi-

ti — reče a oko usana mu zaigra neki čudan smiješak.

Okrenuo je konja i odjahao.

— Ne uzbuđujte se, već pričekajte dok otvori karte i pokaže nam što smjera! — zaključio Averell i uputi se prema svojem konju.

Malo poslije svi su napustili grad.

III

Izišavši iz grada, svi su se uputili prema jugoistoku jer se u tom dijelu velike doline Best Chancea nalaze njihovi pašnjaci i rančevi. Pet kilometara daleko od grada skrenuli su Ben Arb i Tob Kitshum na uski puteljak što preko blagih obronaka vodi na sjever.

— Znači dogovorili smo se: skupit ćemo sva naša goveda i dovesti ih na tvoje pašnjake — promrmlja Arb zaustavivši konja i gledajući Averella.

— Za dva do tri dana imat ćeš dva nova kauboja koji osim svega posjeduju i vlastiti žig za žigosanje goveda — dometne Kitshum pokušavajući se nasmiješiti i odglumiti dobro raspoloženje. — Nadam se da je sve to samo privremeno — doda mrmljajući. — Kada tog Maxwella otjeramo odavde, ponovo ćemo se naseliti na starome mjestu. Ubrzo ćemo se vidjeti!

— doda glasnije i podignuvši ruku u znak pozdrava, podbode konja.

Ubrzo su nestali u sjeni stabala.

Pete Kay nervozno se vrpolio u sedlu. Zamišljeno pogleda Averella i protrne opazivši tek izbliza u kolikoj ga je mjeri tučnjava s Maxwellom izmorila i kakve je tragove ostavila na

njegovu licu i tijelu. Djelovao je zaista umorno i iscrpljeno.

— Napuštaju, dakle, Maxwelllov pašnjak i ponovo će jahati kao tvoji kauboji? — upita Kay.

— Dragi moj Dane, ako nemam pravo, voljan sam pojesti pečenog tvora, ali vjeruj mi da se Maxwell neće zadovoljiti svojim starim pašnjacima nego će se htjeti proširiti! Ako si sposoban u ovom trenutku trezveno razmišljati, onda te molim da učiniš to. Jednoga ćeš dana biti naš voda. Ne, nemoj proturječiti, jer znaš da imam pravo! Ponovo ćemo se morati boriti protiv Maxwella, doduše protiv Olivera, ali ipak protiv jednog Maxwella. Stat ćeš nam na čelo i voditi nas i bit ćeš odgovoran za svaku uzalud prolivenu kaplju krvi. Dane! Bit ćeš primoran da vodiš proketo odvratan rat. Shvaćaš li? Za svaku kapljicu krvi i za svakog poginulog krivit će tebe, a budeš li dopustio da Maxwell još ojača, to će biti više prolivene krvi i više mrtvih te će time tvoja krivnja biti još veća. Razmisli dobro, Dane, ima li uistinu smisla tom podlacu uopće pružiti i najmanju priliku? Razmisli!

Govoreći to gledao je Dana Averella odlučno i oštro, kao da pogledom želi utjecati na njega. Dan dlanom prijeđe preko izranjenog lica i potom odmahne glavom.

— Ako budem primoran naše ljude povesti u borbu, morat će me na to prisiliti neki zaista težak i uvjerljiv razlog. Ne mogu, moja mi savjest ne dopušta da vođen jedino sumnjom i nepovjerenjem protjeram iz ove zemlje čovjeka čije namjere možda

uopće nisu zle. Izbije li borba, krv će ionako svakako poteći sada ili kasnije ali nemoj zaboraviti jedno, Pete: napadnuti ima pravo da se brani, a ja bih u slučaju borbe želio imati na savjesti jedino to da ubijem u samoobrani, a ne kao napadač! Prekini me neprestano požurivati!

Podbo je konja i nastavio put. Ostali su ga slijedili još stanovitom vrijeme, a potom je Stan Sherman sa svojim jahačima skrenuo na jedan od putova što vode na jugozapad. Pete Kay i njegovi ljudi skrenuli su nakon daljnjih šest kilometara na jugoistok.

* * *

Dan Averell jahao je kući umoran i iscrpljen tim zamornim danom. Ubrzo je prešao brežuljke i stigao u manji kanjon. Zastao je pred potokom što žubori kanjonom, sjahao, svukao razderanu krvavu košulju i kleknuo do potoka namjeravajući rashladiti izranjeno lice i ublažiti bol u prsima i rebrima. Hladna mu je voda prijala.

Odjednom se trgne upozoren pucnjem što je dopro do njegovih ušiju. Začuo je kako se metak zabija u tijelo njegova konja. Preplašena životinja bolno se oglasila, propela i pojurila kroz potok na drugu stranu. Tamo je još nekoliko puta poskočila, zatim klonula i ostala nepomična ležati na zemlji.

Dan nije mogao pritrčati konju u pomoć, mada mu ionako ne bi više mogao pomoći, jer je morao pokušati na bilo koji način spasiti živu glavu i skloniti se. Nije bilo ni najmanje sum-

nje: slijedeći će metak biti namijenjen njemu. Sudeći po smjeru odakle je metak ispaljen, Danov je konj smetao napadaču i morao je biti uklonjen kako ne bi zaklanjao svoga gospodara. Osim toga, možda je onaj tko je pucao želio biti siguran da mu Dan Averell ne može pobjeći, a to je bez konja gotovo nemoguće. -

Čim je konj pojurio niz potok, Dan se bacio u vodu koja je, na žalost, bila vrlo plitka tako da je ozlijedio i koljeno udarivši o kamen u vodi. Usprkos svemu nije zastao, nego se, što je brže mogao, nastojao skloniti sa čistine oko potoka. Jedan mu je metak ozlijedio rame a drugi raznio petu na čizmi. Tako se brzo kretao da napadač nije uspio točno je gadati. Mada umoran i iscrpljen, uspjelo mu je da posljednjom preostalom snagom potrči. Oduvijek je bio takav. Nikada se ne bi predavao bez borbe, jer je za njega uvijek postojala, ako ništa drugo - barem nada.

Razmak između pucnjeva bio je sve kraći. To je značilo da napadač gubi živce i želi po svaku cijenu pogoditi cilj, a nepreciznošću njegova je mogućnost uspjeha postajala sve nestvarnijom i tako mu nije pošlo za rukom da ubije Dana Averella.

Averell se uspio domoći uzdignute obale iznad potoka. Našavši zaklon, ispružio se načas na zemlju zatvorenih očiju. Trčanje ga je vrlo izmorilo i neka čudna slabost prijetila je da ga potpuno svlada.

Bol u ramenu ga trgne. Stisnuvši rukom kolt, nadao se da mu kratko kupanje u potoku ni-

je štetilo. Malo poslije provirio je iz zaklona i zapucao u smjeru odakle su stizali meci, ali sve je ostalo mirno. Oklijevao je trenutak, kratko se pokazao iz zaklona i ponovo sklonio, ali nitko nije zapucao. Sve je bilo tiho.

Potom mu se učinilo da u daljini, iza brežuljaka, razabire topot kopita. Mada nije mogao biti sasvim siguran, izišao je iz zaklona i potrčao do drveća u podnožju brežuljaka. I dalje nitko nije pucao u njega. Napadač je otišao. Očito je dobro poznao Averella i nije želio riskirati.

Uspeo se na brežuljak. Sunce je već zalazilo i kada je došao do vrha, mogao je još jedino u daljini, u sjeni brežuljaka, raspoznati sjenu jahača što je nestajao u smjeru zapada i time bio za Averella nerazpoznatljiv, jer je zalazeće sunce previše bliještalo a da bi mogao vidjeti tko to u daljini jaše.

- Ubio mi je konja i time sebi osigurao bijeg. Zacijelo je znao da me se ne može samo tako lako pogoditi - ljutito je mrmljao Averell a zatim legao na zemlju.

Bio je zaista na kraju snaga.

* * *

Ležao je tako gotovo sat. U međuvremenu se smračilo. Kad je ustao, groznica mu je tresla tijelo. Vratio se do konja, skinuo s mrtve životinje sedlo, odvuкао je do grmlja i pokrio granjem. Načas pomisli da li bi se uopće mučio s puškom, ali je na kraju ipak izvadi iz korica na sedlu i ogorčeno psujući uputi se u noć.

Do njegova ranča preostalo je još dvanaest kilometara, ali

pet kilometara od mjesta gdje se zatekao živi Beate Harris i Averell odluči da svrati do nje.

Dva sata kasnije ugleda u daljini svjetlo na Beatinu ranču. Zastao je oklijevajući. Pomislio je na sve ono što ih je vezivalo ali ujedno i razdvajalo. Teško se odlučio da pođe k njoj. Kada je već bio sasvim blizu, oglasi se Beatin pas a ubrzo zatim javi se jednonogi Sam German:

– Tko to dolazi?

– Averell zastane znajući da se Sam ne odvađa od svoje dvocijevke. Prošlo je dvadesetak godina otkako je Sam German, već tada sjedokos, došao u ovaj kraj i doveo sa sobom ženu i petoro djece. Želio se ovdje nastaniti i sagraditi manju farmu, ali razbojnici su mu oteli sve što je imao i uništili sve u što je polagao cijelu svoju nadu. Budući da im se pokušao suprotstaviti, obračunali su s njime i njegovom obitelji te je samo čudom ostao živ, ali sâm, bez igdje iko-ga, izgubivši nogu i zadobivši još druge ozljede. Kada je Beatin otac poginuo u ratu, djevojka je Sama uzela k sebi i tako je starac imao ponovo osjećaj da je nekome potreban i da se može za nj brinuti.

– Ja sam, Same, ja... Dan Averell!

– A ti si, dječčače? – Dobro, a zašto ideš pješke?

Šepajući, starac se pojavi iz sjene velikog kestena i krene mu u susret.

– A zašto si go do pasa?! – začudi se Sam. – Što sve ovo znači? Otiđi u moju kolibu i obuci košulju. Ovakav ne možeš k Beati! Što se dogodilo?

– Vratio se Oliver Maxwell i

izbila je tučnjava. Morali smo srediti neke stare račune... – nasmiješi se Averell. – Na putu kući ostao sam bez svoga konja.

– Tako, znači... – zamišljeno će starac. – Čini se da će se Beatin strahovanje na kraju ostvariti. Osedlat ću ti konja, a Beate će zasigurno učiniti nešto za tvoj prazni želudac. Već imamo jednoga gosta. Unutra je.

– Tko? – upita uznemireno Averell.

– Jim Hood.

Na putu do Samove kolibe prošli su pokraj pojilišta gdje je stajao svezani konj. Averell zastane i izvuče iz korica na sedlu pušku. Primakne je nosu i potom otvori spremište za metke. Upravo kada je namjeravao pušku vratiti u korice, otvore se vrata Beatine kuće i na pragu se pojavi vitka mlada djevojka.

– Tko je to došao, Same? – upita Beate Harris.

– Ja sam došao! – mirno će Averell i gurne pušku u korice na sedlu.

Budući da ga je obasjavalo svjetlo iz kuće, djevojka je mogla vidjeti što radi. Opazivši da je do pasa gol, zabrinuto mu pride.

– Što to znači, Dane?

– Ništa osobito, Beate! Bio sam primoran da pretučem Olivera Maxwella, a na putu kući ostao sam bez konja. Nisam te namjeravao smetati. Htio sam zapravo samo posuditi konja i...

– Ne govori gluposti! – prekinu ga ljutito djevojka. – Sam će ti dati košulju i onda doći unutra!

Na vratima se pojavio Jim Hood.

– Zar te putem nešto zadesilo, Dane?! – začudi se Hood.

– Mala pustolovina. Neki je nitkov ubio moga konja, ali ma gdje se sakrio, jednoga ću ga dana pronaći!

Rekavši to, Averell opazi kako se Hood trgnuo.

– Na našim pašnjacima postaje sve nesigurnije – reče potom i odmah se okrene djevojci:

– Hvala za večeru! Neoženjen čovjek kao što sam ja zna cijeliti takvo gostoprimstvo. Pitaj Dana, ako meni ne vjeruješ, savršena si domaćica! Beate, jednoga ćeš se dana morati odlučiti za jednog od nas i ako se odlučiš za Dana, već te danas unaprijed molim za dopuštenje da ponekad syratim do vas i uživam u tvojoj kuhinji. Budem li, ja taj sretnik, možeš biti uvjeren da će Dan uvijek biti dobrodošao gost u našoj kući. Sada vas ostavljam i želim vam dobru zabavu! Laku noć!

Skinuo je šešir pred djevojkom i pristupio konju.

– Hvala ti na pečenju! – nasmije se djevojka. – Kako bilo da bilo, ipak si jeo samo srnetinu što si je sâm donio!

– Jednoga ću ti dana donijeti zlatnog jelena, Beate – mirno će Hood i prišavši Averellu, mirno ga pogleda u oči.

– Putem si, znači, lovio? – upita ga Averell.

– I za tebe je ostalo pečenja – nasmije se Hood i uzjaše. – Da, lovio sam! Žao mi je da nisam bio u blizini kada te taj nitkov napao. Čuvaj se, Dane, jer tko bi drugi bio naš vođa ako se zaratimo s Maxwelllom doli ti! Pazi se, Dane! – ponovi još jednom i odjaše u noć.

Dan Averell otišao je sa Samom u njegovu kolibu i obukao starčevu košulju. Hlače su mu se putem donekle osušile te umiven i odjeven, osjeti želju za toplom kavom i dobrom večerom.

U kuhinji djevojka je stajala za štednjakom. Njezina poput klasja žuta kosa bila je na potiljku svezana crnom baršunastom vrpcom. Sjeo je za stol i Beate mu donese kavu. Kad mu je pristupila, uhvati je za ručni zglobov.

– Jim je govorio istinu, Beate! Kad-tad, morat ćeš se odlučiti za jednoga od nas dvojice. Često te posjećuje, zar ne? Znam, svaka žena ima pravo da izabere koga želi, ali ti se već zaista dugo odlučuješ. Dobro znaš koliko bih bio sretan da se odlučiš za mene, ali sam isto tako uvjeren da si svjesna činjenice da ti, izabereš li Jima, ne bih dosađivao niti išta zamjerao. Beate, tvoje oklijevanje nije baš sasvim u redu i morala bi konačno pokazati što osjećaš!

Nije odmaknulâ ruku koju je on i dalje držao u svojoj i gledala ga je nijemo svojim lijepim sivim očima. Nos joj je malen a usta puna i zamamna. Dan je bio uvjeren da je nitko još nikada nije poljubio. Djelovala je tako sigurno da Averell zapravo nije mogao shvatiti kako to da se još nije odlučila. Što je u tome sprečava?

– Da, ti, Dane, ti bi poštovao moju odluku, u to ne sumnjam... Nego, reci mi zašto si pregledavao Jimovu pušku? Ne misliš, valjda, da je on...

– Ništa ne mislim, samo istražujem i u svojoj sumnji niko-

ga ne izuzimam. Za sada sum-njam u sve podjednako. Black Cloud bio je najbolji konj u ovom kraju i okolici, osim toga bio mi je kao prijatelj. Samo nitkovi pucaju u nemoćne životinje!

Ustao je i uhvatio je i za drugu ruku. Visok, mršav i tamne puti stajao je pred njom. Uhvati je za ramena. Stajala je nepokretna i šutjela.

— Nekoć smo smatrali da je između nas sve jasno — nastavi Averell. — Odjednom kao da si se zatvorila preda mnom i počela me izbjegavati. Beate, nije li vrijeme da o svemu napokon iskreno popričamo? Vjeruj mi da uistinu nisam mogao spriječiti smrt tvoga oca. Ubijen je u borbi. Znaš da ni smrt vlastitog oca nisam mogao spriječiti. Od tada ti si drugačija prema meni.

Je li moguće da mene optužuješ za njegovu smrt? Htio bih da popričamo i razjasnimo nesuglasice, ako postoje među nama!

— Dobro, ali poslije večere! Prvo moraš pojesti. Pusti me da odem do štednjaka.

Odmah se odmaknuo. To je bilo ono što je u njega toliko cijenila. Nikada je nije silio ni na što i uvijek je poštovao njezine želje. Stojeći ispred štednjaka, tiho je uzdahnula. Malo kasnije sjela je i ona za stol, njemu nasuprot, želeći ga dok razgovaraju gledati u oči. Jeo je polagano i zamišljeno, povremeno ljutito dodirujući natekli obraz.

Pošto je sve pojeo, odgurnuo je tanjur i rukom posegnuo u džep da izvadi duhan, zaboravivši da se nedugo okupao u potoku. Djevojka se nasmiješi i

dohvati iza sebe Samovu vrećicu s duhanom.

— Ovdje...

Pokušao je smotati cigaretu, ali mu to njegovi ranjavi prsti nisu dopustili. Djevojka mu sa smiješkom pripremi cigaretu i pomisli kako je to nekad činila za svog oca.

— Sve ću ti objasniti — počeo djevojka. — Imaš pravo da ti objasnim, Dane. Voljela sam te već tada dok sam još nosila pletenice a ti si radio kao nadglednik ranča svojega oca. Volim te, Dane, više nego što uopće možeš vjerovati, ali plašim se! Možda sam proračunata i gledam samo sebe, ali često kada sam spremna da popustim srcu, razum me odvraća od toga da ti pridem jer znam da hrlim u neizvjesnost.

— Čega se toliko plašiš?

— Postat ćeš vođa grupe koja će se ubrzo zaratiti. Već kroz tri pokoljenja uvijek je jedan Averell bio vođa ljudi koji su se u ovoj zemlji borili za pravdu. Averell je predvodio karavanu ljudi što su došli da se ovdje nasele i Averell ih je uvijek poslije predvodio a pomagao im i da se brane. Da, Averellovi mogu biti ponosni na to, ali ja se plašim. Dane, Ti znaš čega se plašim, zar ne?

— Znam, uvijek kada su se ljudi s jednim od Averellovih na čelu suprotstavili nekoj nepravdi, oni su pobijedili, ali uvijek je i njihov vođa poginuo, jer je Averell morao preuzeti najteži zadatak.

— Da, toga se plašim! Oliver Maxwell se vratio, i to znači rat! Ako zaista ponovo izbije borba... Oh, Dane, iz dana u dan nadam se da bi se borba možda

mogla izbjeći, da ti se ništa ne dogodi. Dane, ne mogu postati tvojom ženom kako bih za koji dan možda postala tvojom udovicom!

– Toliko me, znači, voliš?

– Ne znam je li to uistinu ljubav, jer vjerojatno previše mislim na sebe. Vidiš, kad bih pošla za Jima Hooda, mnogo bih brže preboljela njegovu smrt. Bila bih mu dobra žena, ali njegova me smrt ne bi slomila. Misliš li da je on pucao u tebe? – upita pogledavši ga svojim velikim očima.

Dan umorno slegne ramenima. Osjećao je da nešto nije onako kako je Beate rekla. Znao je da se to što je čuo ne podudara s njezinim cijelim bićem, da je nešto pogrešno, da je u svojim razmatranjima u nečem pogriješila, iako ni sama nije bila svjesna svoje zablude.

– Znam samo da je prije mene izjahao iz grada – odgovori mehanički, zaokupljen svojim razmišljanjima – Vjerojatno je svoje jahače poslao kući i sâm nastavio put, a prije kraćeg vremena iz njegove je puške pucao. Samo... donio ti je divljač! Ne znam...

– Da, a budući da jednom tako iskreno razgovaramo, još ću ti nešto reći – mirno će djevojka. – Primorava me da se odlučim. Ne, nije nasrtljiv! – doda žustro vidjevši da Dan namjera nešto reći. – Nikada nije pokušao prijeći dopuštenu granicu, ali na neki me način primorava na odluku i znam da bi te ubio kad bih pošla za tebe, Dane. Uvjerena sam u to! Nemoj me pitati otkud to znam. Žene ponekad imaju neki predosje-

ćaj. A ako se zaista zaratite s Maxwellom, ne možeš sebi dopustiti da ti još i Hood bude protivnikom. Nemoj ga poćjenjivati, opasan je!

– Znam da svaki mjesec ispuca metaka u vrijednosti od sto dolara i da svaki dan dva sata vježba pucanje – promrmlja Averell. – Znači, ne želiš da se zbog tebe prikloni Maxwellu? I ne želiš postati udovicom? Dobro, štošta još moram naučiti, jer...

– Možda me nikada nećeš moći shvatiti – prekine ga djevojka – ali želio si da budem iskrena. Možda sam svojom proračunatošću sada izgubila tvoju ljubav, ali ne želim lagati. Radije ću ostati usidjelica koja nikada nije bila sretna negoli da zakratko budem neizmjereno sretna, kako bih ubrzo pala u ponor očaja. Ne, Dane, to ne!

Poslije tih riječi poniknula je glavom nervozno se poigravajući rubom stolnjaka.

– Ali ne znam hoću li moći ostati po strani, jer ako upadneš u neprilike, onda ću...

– Samo ti ostani po strani i čekaj da se sve završi – mirno će Dan i ustane. – Ja neću poginuti kao vođa, ja ne! Imaš pravo, čovjek kao ja ne bi se za sada smio vezati. Hvala za večeru, Beate!

Ustao je i prišao vratima. Kada se okrenuo, ugledao je njezino lice i širom otvorene oči. Htjela je skočiti i potrčati prema njemu, ali on se brzo okrenuo i nestao u tami, prilično snažno zatvorivši vrata za sobom.

Kada je Dan uzjahao konja što ga je čekao kod bunara, začuje Samov glas iz mraka:

– Plaši se budućnosti! Jednom sam stajao u noći ispod njezina prozora. U snu te neprestano dozivala i proklinjala Jima Hooda. Mora da je nešto strašno sanjala. Kažem ti to, dječaće, kako bi je mogao bolje razumjeti. Star sam i dovoljno iskusan da znam o čemu ste upravo razgovarali. Kada jednom budeš u velikoj neprilici, zaboravit će svoj strah i bit će snažnija nego što možeš zamisliti. Vjeruj mi, ako ostaneš živ, jednoga dana bit ćete još sretni zajedno!

– Hvala ti, Same! Mislim da si mi pomogao.

Kada je već bio na izlazu iz dvorišta, kućna su se vrata otvorila i čuo je kako ga Beate doziva:

– Dane! Vрати se, Dane! Daniele!

– Vratit ću se, sigurno ću se vratiti! – odvratio je i podbo konja.

IV

Oliveru Maxwellu nije bilo lako da dođe do hotela. Osjećao je poglede ljudi i mrzio sebe kao i sve oko sebe zato što ga je Dan Averell pobijedio. Tješio se kako će mu se osvetiti.

– Dajte mi ključ moje sobe!

– ljutito se obrati čovjeku što ga je dočekao u hotelu. – Naručio sam najbolju sobu! Pozovite liječnika, jer ne namjeravam zbog nekog glupana cijeli život ostati kriva nosa.

– Dobro, razumio sam – tiho će čovjek i pruži mu ključ sobe broj tri.

Maxwell se umoran polagano popeo stubama i kada je pokušao otključati vrata, ključ se

nikako nije htio okrenuti u ključaonici. Konačno shvati da vrata uopće nisu zaključana i psujući uđe u sobu.

Začuden ugledao je Johna Bishopa, vlasnika gradske banke.

– Zatvorite vrata, Maxwelle! – polagano će Bishop netremice ga odmjeravajući.

Maxwell zatvori vrata i promrlja:

– Nije li ipak previše nesmotreno da me posjećujete ovdje, u mojoj sobi?

– Nije, i ja ovdje stanujem. Sjednite, Maxwelle! Vi ste budala! Počinite li samo još jednom ovakvu grešku, više nećemo moći surađivati. U Teksasu, odakle sam vas pozvao, radili ste s grupom govedokradica i niste ni pomišljali na to da se ikada više vratite ovamo. Mržnja koju ste osjećali prema ljudima što su vas tada istjerali iz ovoga kraja izjedala vas je svaki dan sve više, ali nikada se ne biste usudili da im se još jednom suprotstavite. Tek vam je moj novac omogućio da pribavite ljude kakve sada imate i da platite revolveraša kao što je Gordon Blaine. Ja vam omogućujem da se osvetite svojim neprijateljima. Ja! Nemojte to nikada zaboraviti! Ovdje sam ja taj koji izdaje zapovijedi, a vi ste jedino moj prvi pomoćnik. Nemojte me primoravati da vas otpustim, jer ćete ostati bez svojih ljudi. Ako ostanete bez zaštite, morat ćete ubrzo ponovo napustiti ovaj grad. Nikada više nemojte napadati Dana Averella ako niste sigurni da ćete ga i pobijediti. Ako želite jednoga dana postati nadglednikom

imanja koja će nam pripadati, morate biti razumniji i oprezniji u svojim postupcima. To upozorenje ne namjeravam dva puta ponavljati, a sada prijedimo na posao! Kada stižu goveda iz Teksasa?

Oliver Maxwell nekoliko je trenutaka zurio u čovjeka kojega vidi drugi put u životu. Kada je prije dvije godine napustio grad, u Best Chanceu nije još bilo banke. Ovaj je čovjek stupio s njim u vezu prije godinu dana i predložio mu plan koji je on, Maxwell, sada počeo provoditi u djelo. Izjedan mržnjom, Maxwell je odmah pristao i izračunao: kad se osveti svima koji su ga nekoć natjerali u bijeg, osim zadovoljstva i slasti osvete dobit će i vrlo dobro mjesto nadglednika na Bishopovim posjedima.

– Više neću počinuti ni najmanju grešku – promrmlja. – Pričekajte samo dok stignu svi moji ljudi i goveda. Ubrzo će izbiti pravi rančerski rat, a pobjednici ćemo, naravno, biti mi!

– Kad Averell bude mrtav, bit ćete snažniji – promrmlja Bishop i uputi se prema vratima.

Koračajući vukao je za sobom lijevu nogu. Potplat lijeve cipele poprilično mu je bio debeo kako bi se izjednačile dužine kraće i zdrave noge. Oči su mu sjale čudnim, podmuklim sjajem.

– Želim ovdje stvoriti svoje carstvo i ako budete razumni, bit ćete prvi čovjek iza mene. Ali više nikada ne smijete griješiti i morate biti iskreni prema samome sebi, a to znači da sami sebi morate priznati kako je Averell mnogo bolji od vas i da

je za sada on glavni čovjek u ovom kraju, a ne vi! Ako to shvatite, više nećete griješiti. Možete ga pobijediti jedino prevaram ili uz pomoć drugih – doda okrenuvši se i iziđe iz sobe.

Već je pomalo svitalo kada je Dan Averell konačno stigao na svoj ranč. Nikada u životu nije bio toliko iscrpljen i umoran kao sada. S verande mu je pošao u susret mršav čovjek srednjeg rasta, njegov nadglednik Chet Duncan.

– Jesi li ranjen? – upita ga Duncan.

Po njegovu naglasku odmah se moglo razaznati da je iz Teksasa.

– Mrtav sam umoran i razbijen – promrmlja Averell.

– A Maxwell?

– Ostao je ležati na zemlji.

– Ako ti još jednom padne na pamet da mi zapovjediš da ostanem na ranču dok ti srljaš u ovakvu ili sličnu nepriliku, ne nadaj se da ću te poslušati! Glavno da je za sada sve dobro prošlo. Znači, ponovo su izbile neprilike... Je li Maxwell bio sam?

– Doveo je sa sobom opasnog revolveraša. Zove se Gordon Blaine.

– Blaine? Ah, da, Gordon Blaine! – promrmlja Duncan. – Poznajem ga iz Teksasa – doda pristupivši Averellu.

Promatrajući ga kako mu prilazi, Dan po tko zna koji put pomisli da o tom čovjeku zapravo ne zna gotovo ništa, a ipak ih veže neko čudno prijateljstvo i povjerenje, te da u cijelom ovom kraju zasigurno nema boljeg nadglednika od Cheta Duncana.

– Da ti pomognem da sjaješ?

– Nije potrebno, sam ću! – odgovori Averell i stisnuvši zube od boli, klizne iz sedla.

Uopće nije zapalio svjetlo u svojoj sobi, odvuкао se do kreveta, legao i odmah zaspao, ali ubrzo se probudio.

Duncan mu je svlačio odjeću s izranjavljenog tijela.

– Zašto me ne ostaviš da u miru odspavam?

– Što mora biti, ne treba odgađati! – nasmiješi se Duncan.

– Istrljaj ću te viskijem i dobro izmasirati. Ako ti se to ne sviđa, udarit ću te po glavi pa ništa nećeš osjećati. Slažeš li se? Sutra me možeš otpustiti, ali danas fućkam na tvoje zapovijedi, prijatelju! Zaboga, dobro te udesio! – doda on bolje pogledavši Averellove modrice.

* * *

Ben Arb i Tob Kitshum već drugi dan skupljaju svoja goveda i nije im lako jer su se životinje raštrkale posvuda po pašnjaku, oko potoka i močvarnih područja oko jezera.

Sva dosad skupljena goveda otjerali su do manje udoline u blizini svoje kolibe odakle su, kada cijelo stado skupe, namjeravali krenuti Averellu.

Završili su posao malo prije nego što se počela spuštati noć.

– Imamo devedeset i dva goveda – zadovoljno se nasmiješi Arb. – Prilično dobar rezultat za rad u toku dviju godina, ako uzmemo u obzir da si ti sam svaki tjedan pojeo po jedno bojeći se da ne ostaneš glađan – zadovoljno je zadirkivao svoga prijatelja.

– Šteta što moramo napustiti ovaj lijepi pašnjak – zlovoljno će Kitshum. – Da se Maxwell nije odjednom vratio, ne bismo morali otići odavde. Znam da je našim govedima doduše svejedno jedu li ovu ili Averellovu travu, ali meni je ovaj pašnjak nekako prirastao srcu i teško mi ga napustiti.

– Znam da ti je prirastao srcu, znam... Osobito kada pomisliš da ćeš sada morati ponovo zasukati rukave i raditi od jutra do mraka – i dalje ga je zadirkivao prijatelj nastojeći da ga malo razvedri. I sâm je bio previše ojađen a da bi zapao u jadikovanje. – Dvije smo godine živjeli kao u raj, a sada moramo prionuti na posao. Hajde, stari moj, naprijed!

Konje na kojima su dojahali do kolibe odveli su u koral gdje su bila još četiri konja. Već je bio potpuni mrak. U tami koliba je bila kao uronjena među gusto drveće. Oprali su se u koritu u koje su vodu provodili drvenim žljebovima s potoka i potom se uputili prema kolibi.

Kitshum je otvorio vrata i htio upaliti svjetiljku kad osjeti hladnu revolversku cijev pritisnutu u svoj prazni želudac. Odgurnut unatrag, udario je u Arba koji je namjeravao ući za njim. Uto su se već posvuda iz tame prišuljali neki ljudi što su se bez riječi okomili na dvojicu začuđenih kauboja.

Arb je uspio izvući revolver i zapucati, ali u brzini nikoga nije pogodio. Branili su se dobro i hrabro, no tolikoj nadmoći nisu se mogli uspješno suprotstaviti.

Napadači su ih prebili, a potom jedan od tih ljudi uđe u ko-

libu i pripali svjetiljku. Arb i Kitshum još su onesviješteni ležali na zemlji.

– Polit ću ih hladnom vodom – nasmije se netko.

Polivši ih vodom, neznanci su ih okružili i pričekali da se osvijeste. Prvi se pomaknuo Kitshum. Uspio se osoviti na noge malo se njišući. Kada se potpuno osvijestio i prisjetio što se dogodilo, pokušao je psujući dohvatiti revolver, ali opasač je bio prazan. Netko ga ošine lasom po šiji i Kitshum padne na zemlju još previše iscrpljen da izdrži takav udarac i ponovnu bol.

– Ustaj! – zapovjedi netko. Kitshum ustane dišući kratko i teško.

Konačno se i Arb pomaknuo i otvorivši oči sjeo.

– Ne! Znači da ipak nisam sanjao! – promrsi stisnuvši zube od bijesa.

– Naravno da nisi sanjao, glupane! – poviče jedan od ljudi i udari ga vrhom čizme u bubreg.

Ben Arb prokune, baci se u stranu i zgrabivši čovjeka za nogu, sruši ga na zemlju. Iza zvao je jedino gnjev ostalih i tako još jednom zadobio teške i bolne udarce.

Tob Kitshum morao je sve to promatrati s revolverskom cijevi uperenom u leđa. Kada su smatrali da je Arb dobio zaista dobru lekciju i vidjeli da se više ne miče, vođa napadača obrati se Kitshumu:

– Sada se neće tako skoro probuditi, ali ti ga možeš odnijeti odavde ako ne želite daljnje neprilike. Mi smo Maxwellovi ljudi.

– To sam i mislio... – promrmlja Kitshum.

– Nitko te nije pitao o tvojem mišljenju! Zaveži i slušaj, dugonjo! Ova je koliba sagrađena na Maxwelllovoj zemlji i nitko vam nije dopustio da se ovdje nastanite. Ni koliba, ni trava ni neži-gosana goveda nisu vaša! Jasno? Vi ste dvojica običnih vucibatina koji su iz Maxwelllova poraza izvukli korist i ovdje se nastanili. Mi smo vas premlatili kako biste shvatili da to niste smjeli učiniti. Sada pokupi svojga prijatelja i požurite do Averella kako biste mu što prije sve to ispričali. Ići ćete pješice i ništa ne smijete ponijeti sa sobom. Recite mu da su od sada u ovoj kolibi ljudi koji ne vole da se s njima šali.

– Sve ću mu reći. A kako se zovete, ako smijem pitati? – izvan sebe od bijesa upita Kitshum.

– Mac Mulford, dugonjo! Sada nestanite! Što brže, to bolje!

– Hvala...

Kitshum naprti svog malog prijatelja na leđa, ali se pod teretom zanjise. Bio je iscrpljen i osjećao je svaku košćicu svoga tijela. Nakon dva koraka zastane i poviče.

– Maxwell je na oglasnoj ploči kod poštanske postaje izvjesio obavijest u kojoj jasno piše da svatko ima šest dana vremena da pokupi svoje stvari i goveda i nestane, a...

– To ne vrijedi za vas, već samo za rančere! – prekine ga čovjek koji se predstavio kao Mac Mulford.

– Razumijem – promrmlja Kitshum, mada ništa više nije razumio, doli činjenice da s

ovim ljudima za sada više ne treba raspravljati ako ne želi daljnjih neprilika.

Stigavši do potoka, spustio je Bena Arba na zemlju i poprskao ga vodom.

— Što se dogodilo? — upita Arb došavši k sebi.

— Dobro su nas udesili, i to po Maxwelllovoj zapovijedi. On dobro zna da smo Averellovi prijatelji i stoga je uvjeren da će Averell poludjeti i bezglavo napasti te divljake što su zaposjeli našu kolibu, a to bi značilo rančerski rat! Kad bi ih sada napao, upao bi u klopku, jer sve se to dogodilo kako bi Averell konačno bio izazvan. To je sve prijatelju! — zaključio Kitshum koji je o svemu tome razmišljao idući prema potoku. — Zanima me što Dan o svemu misli. Možeš li hodati?

— Mogao bih trčati na kraj svijeta samo kad bih bio siguran da me tamo čeka revolver! I s kraja svijeta bih se bez odмора vratio ovamo samo da tim ludacima pokažem da se s momcima kao što smo mi ne smije ovako postupati.

Ustao je i krenuo u smjeru Averellova ranča. Kitshum se uputio za njim.

V

Upravo kad je Averell namjeravao sa svojim kaubojima napustiti ranč, Arb i Kitshum su posljednjim snagama ušli u dvorište i doteturavši do bunara, srušili se na zemlju. Prenijeli su ih u kuću, a kuhar Round Bill donio je dvije šalice vruće crne kave.

— Ulio sam i viskija — nasmiješ se kuhar. — Popijte to, osvježit će vas!

Popivši kavu mirno su ispričali sve što im se dogodilo. Na kraju Kitshum doda:

— Sve su to učinili samo da te izazovu, Dane. Ben i ja smo izbezumljeni od bijesa, ali ipak pre nagljenost ne bi valjala! Taj Mulford neće nikamo pobjeći. On je ionako samo jedan od ljudi što ih je Maxwell doveo sa sobom, a tko zna koliko će ih još stići! Ne želimo da zbog nas počinješ rat. Ako se sukobimo s Maxwellom, mora za to postojati neki mnogo bolji razlog od ovoga. Ne smijemo dopustiti ni najmanju grešku!

Ponovo je legao. Djelovao je mirno, samo mu se u očima odražavao bijes i želja za osvetom, a znao je da ti osjećaji sada ne smiju prevladati njegovim bićem.

— Prije nego što nas ostavite da u miru odspavamo, učinite nam jednu uslugu i svucite nam ove proklete čizme s nogu — mrzovoljno će Ben Arb. — To pješaćenje bilo je gore od udaraca koje smo dobili, ali kladim se da će jednoga dana i netko drugi ovako propješaćiti lijepi komad puta, i to bosonog! I goveda su nam oduzeli! Za dvije godine bili bismo postali rančeri, a ovako smo sada još siromašniji nego prije. Znao sam da će uslijediti neprilike.

— Pobrinut ću se za vaše noge — promrmlja kuhar i ode po kutiju sa zavojima.

Obojica kauboja odmah su zaspala. Averell je stajao na vratima i zamišljeno motao cigaretu. Sunce je već prodiralo u prostoriju. Dvojica njegovih kauboja i Chet Duncan promatrali su ga kako se svladava. Jezikom je navlažio papir i kada

je pripalio cigaretu, potegnuo je dim a potom zamišljeno progovorio:

— Naravno da je sve to samo izazov. Želi da poludim od bijesa i prvi napadnem.

Okrenuo se prema Duncanu i htio mu nešto reći, ali do njih dopre odjek konjskih kopita. Izšli su i ugledali Petea Kaya s dvojicom njegovih kauboja. Očito im se žurilo jer su dojurili u dvorište i zaustavili konje tik pred Averellom i njegovim ljudima. Pete Kay skoči s konja i pride Averellu. Vidjelo se da je krajnje uzrujan.

— Ovaj se put moramo boriti! Nema nam druge. I nemoj mi ponovo reći da te tjeram, jer možemo samo slučaju zahvaliti da smo na vrijeme upozoreni. Dane, moramo se boriti! Od prvog sam trenutka znao da Maxwellu nije za vjerovati, da mu se ne smije pružiti ni najmanja prilika. Sada je sve samo još teže.

Govorio je tako brzo i uzrujano da uopće nije mogao objasniti što ga je toliko uznemirilo i što se dogodilo.

— Dvojicu svojih kauboja poslao sam do Jima Hooda i Stana Shermana — nastavi Kay. — Poručio sam im da sa svojim ljudima dođu ovamo k tebi, jer ti ćeš, Dane Averelle, biti naš voda, kao što su svi Averellovi uvijek bili vođe dok se za posjed, opstanak i život na ovim pašnjacima!

Zašutio je i uzrujano gledao Averella, a ovaj se morao nasmejati jer je gledajući staroga Kaya pomislio na ovna koji uvijek bez razmišljanja srlja naprijed ne misleći kako ga neopreznost može stajati glave.

— Što se dogodilo, Pete?

— Zar ti nisam još rekao? Zaista sam uzrujan! — reče udarivši se dlanom po čelu. — Dakle, slušaj me dobro, dječče! Moj rodak živi u Green Valleyju na malenom ranču. Danas u jutro dobio sam od njega vrlo važnu i neugodnu poruku. Pet tisuća teksačkih dugorogih goveda na putu su ovamo. Tjera ih grupa momaka koji vrlo dobro krče put kako bi goveda što nesmetanije i brže stigla na cilj. Do sada ih nitko nije uspio zaustaviti i ako ih ne budemo mogli ni mi, ubrzo će ovdje izbiti pakao. Radi se o Maxwellovim govedima, Dane! Što sve to znači, nadam se da znaš i sam! Inač li sada dovoljan razlog za borbu?

Pogledao je Averella oštro i ljutito, psujući glasno. Njegovi su mu se ljudi u tome odmah pridružili. Svi su dobro znali o takvim je govedima riječ. Dugoroga goveda iz Teksasa zaražena su krpeljom. Ta su goveda generacijama otporna na krpelj jer su u svojoj krvi stvorila protutijela protiv visoke groznice što je krpelj izaziva, ali ostala goveda, koja još nikada nisu došla u dodir s tim parazitom, kad ih on napadne, obolijevaju od zloglasne teksaške groznice.

Prije nekoliko mjeseci vlada je odredila uska područja kojima je dopušteno tjerati ta dugoroga teksaška goveda kako ne bi došla u dodir s drugim govedima i zarazila ih. Na žalost pašnjaci Best Chancea nisu još zakonom zaštićeni, jer godinama niti jedno govedo iz Teksasa nije bilo ovamo dopremljeno. Rančeri toga područja prodavali su, štoviše, stoku i nije im

bilo potrebno kupovati nova goveda igdje drugdje.

Sada, kada je Maxwell odlučio da dopremi ovamo svoje stado iz Teksasa, znači da će s njime u to područje doprijeti i krpelj i zaraziti goveda ovdašnjih rančera, neotpor na groznicu. Sva će malo-pomalo biti zaražena i uginuti, a Maxwellova će se goveda nesmetano širiti.

Pete Kay imao je pravo što se toliko razbjesnio. I nije pretjerao. Dolazak Maxwellovih goveda znači propast za ovdašnje rančere ako nešto ne poduzmu, a mogu učiniti samo dvije stvari: boriti se i zadržati stado, ili svoja goveda brže-bolje otpremiti s pašnjaka, negdje prodati, nabaviti teksaška goveda i početi sve iz početka. Tko zna što bi se sve dogodilo dok bi oni nabavili otporna goveda iz Teksasa!

— Imaš pravo, Pete, sada se moramo boriti — mirno će Averell. — Na taj nas je način, dakle; Maxwell želio uništiti. Dobro da ti je to tvoj rođak javio, ali stado zasigurno više nije daleko. Znam, moramo se boriti! Nemamo drugog izbora. Chete, odjaši naprijed i potraži stado! — reče obrativši se svojem nadgledniku ranča. — Pridružiti ćemo ti se čim se svi skupimo.

Chet Duncan kimne i uputi se prema kući. Ubrzo se vrati s puškom u ruci i ode u kuhinju po malo hrane. Uzjahavši krene u smjeru juga pozdravivši prijatelje mahnivši rukom.

Averell pogleda svoja dva kauboja. Len i Lamp O'Connor braća su blizanci, crvenokosi Irci, dobri borci i vjerni do smrti.

— Povest ćemo brzog teglećeg konja i natovariti na nj nešto zaliha hrane.

Kuhar se pojavio na vratima kuće.

— Hej, Dane, a ja? Nadam se da i ja idem s vama?

— Ne! Ti priredi brzo nešto dobro za jelo, jer prije, nego što krenemo, moramo se dobro najesti. Kada se Ben i Tob oporave, dobro pripazite na naše rančeve i pašnjake. Ne samo moj pašnjak nego i pašnjake Hooda, Kaya i Shermana! Vi ste trojica jedini koje možemo ovdje ostaviti. Dobro pripazite da Maxwell ne počini još neke podlosti koje će nam naškoditi!

— Dobro, možeš se osloniti na nas — promrmlja Round Bill i ode u kuhinju.

* * *

Dva sata poslije, dok su pripreme za polazak bile već u punom jeku, pojavio se Sherman sa svojom četvoricom ljudi. Kada je čuo što se događa, i on je počeo ljutito psovati.

Polu sata kasnije došao je i Jim Hood.

— Znači moramo se boriti i ubijati. I od nas će mnogi sigurno poginuti, a ti si nam vođa, Dane? — upita kada je sve čuo.

— Možda ti to ne odgovara, Jime? — mirno će Averell.

— Naravno da je Dan naš vođa! — odlučno poviče Kay. — Oduvijek je neki Averell bio vođa. Ako to nekome ne odgovara, neka se najbolje odmah izjasni!

— Ne... ne... Nemam je ništa protiv, samo nadajmo se da će imati više sreće od svoga oca...

Svi su zašutjeli, jer bilo im je jasno na što Hood cilja, budući

da su svi Averellovi do sada poginuli boreći se za ove pašnjake, a osim toga za nikoga više nije bila tajna da su odnosi između Hooda i Averella zaoštre-ni zbog Beate Harris.

— Nemoj se brinuti o meni, Jime! Imaš sada većih briga — mirno će Averell.

— Ne brinem se ja, Dane — hladnom uljudnošću mirno uzvratila Hood i povede konja da ga napoji.

— Kada krećemo? — upita Kay kako bi prekinuo nezgodnu tišinu.

Averell se okrene i izbroji ljude što su se skupili. Sa Chetom Duncanom, koji je odjahao naprijed, bilo ih je sedamnaest, a još će trojica ostati na ranču.

Averell ogorčeno pomisli koliko će ih biti za koji dan, kad ih je danas samo dvadeset. U okolici bilo je još nekoliko manjih rančeva, ali teško bi se moglo pretpostaviti da bi se ti ljudi upustili u takvu borbu.

— Krećemo! Ima li svatko pušku? Imate li dovoljno municije?

Svi su potvrdno kimnuli. Averell uzjaše i uputi se prvi u smjeru juga, zamišljen i svjestan odgovornosti koju je preuzeo. Koliko će ih poginuti, koliko će krvi biti proliveno i hoće li na kraju pobijediti ili morati priznati poraz, zavisi od ovog trenutka od njega, Dana Averella, koji, kao i svi Averellovi do sada, jaše na samom čelu male ali odlučne grupe ljudi što su odlučili da sačuvaju svoje posjede po cijenu vlastitog života.

VI

Jahali su cijeli dan i cijelu noć zaustavljajući se samo ne-

koliko puta kako bi se nakratko odmorili. Otprilike oko ponoći idućeg dana naišli su na Cheta Duncana. Čekao ih je kod razvoda prijelaza Navajo i pokazao im rukom veliki kanjon koji su s mjesta gdje su stajali mogli vrlo dobro vidjeti.

— Evo stada — mirno će Duncan. — Noću sam im se prikratio i prisluški-vao o čemu govore. Ima ih oko dvadeset i pet kauboja a radi se uistinu o pet tisuća dugorogih goveda iz Teksasa.

Posegne rukom u džep i izvali metalnu kutijicu u kojoj inače drži sat, otvori je i ljudi što su se skupili oko njega mogli su u kutijici vidjeti nekoliko crvenkastih, vrlo opasnih govedih krpelji. Svakome je bilo jasno koliko je Duncan stavio na kocku pokušavši dobiti ovako očit dokazni materijal Maxwellove podlosti. Morao je, znači, neko govedo otjerati na stranu, pretražiti ga i ponovo se odšuljati a da ga ne opaze. Pete Kay imao je zaista pravo tvrdeći da je stado zaraženo. Duncan izvrne kutijicu i zgazi krpelje petom svoje čizme.

— Moramo se boriti, Dane. Ništa nam drugo ne preostaje — mirno će Duncan. — Prisluškujući što govore, saznao sam da računaju s oštrom borbom čim se nađu u području Best Chancea, ali ovdje kod prijelaza ne očekuju nikakav otpor. Voda im se zove Lee Chester. Ako ga netko od vas možda ne poznaje ili nije za nj čuo, može mi vjerovati da je taj Chester uvijek mećima krčio put svojem stadu i da ne zazire ni od čega.

Svi su gledali Averella i čekali što će reći. Slijedeći svoje

principe, Averell bi morao sada prvo pokušati pregovarati sa Chesterom, nastojati pronaći neko rješenje mirnim putem, ali i on je dovoljno znao o Chesteru, pa je bio siguran da s njime nema ni o čemu razgovarati. To je čovjek koji će radije izgubiti u borbi cijelo stado nego popustiti i riješiti spor mirnim putem.

– Tako je! Moramo se boriti!

– zaključio Averell.

– Ako se ne namjeravamo predati i sve naše pašnjake odmah prepustiti Maxwellu, moramo se boriti i pokušat uništiti ovo stado. Da sam barem otjerao Maxwella čim je stigao! – doda mrmljajući.

Pete Kay - ga pogleda i promrmlja pomalo zajedljivo, mada je predugo poznavao Dana Averella a da bi se na njega zaista mogao ljutiti:

– Zaista? Što ne kažeš?! Mi smo ga željeli protjerati, ali ti i Jim Hood bili ste drugog mišljenja ako se ne varam.

* * *

Uputili su se prema kanjonu i zastali pred klancem odakle su već mogli čuti što se događa u Chesterovu logoru. Sjahali su i vodili konje za sobom da ih se možda ne bi čulo. Svi su već umorni, ali sve bodri ogorčenje i svijest da se moraju boriti ne žele li se jednostavno predati.

Stražar pjevuši ne osjećajući nikakvu opasnost. Odjednom začuje topot kopita i umukne osluškujući topot koji mu se približavao.

– Hej! Tko si?

– Moram odmah do Chesteru! – poviče pridošlica. – Morate dobro pripaziti! Rančeri iz

Best Chancea su nestali i možda su već negdje u blizini. Moгу vas svaki čas napasti! Moram k Chesteru! Pustite me!

– Kod vatre je! Ali čekaj! Moraš sasvim polagano projahati kroz stado ili u luku skrenuti prema istoku, jer ćeš inače goveda razdražiti i nastat će pakao!

Averell i ostali rančeri čuli su svaku riječ. Znali su da će njihova prednost, što bi je imali u slučaju iznenadnog napada, propasti za koju minutu. Sada je stado bilo između njih i Chesterovih ljudi, ali za koji trenutak oni će uzjahati, obići stado i onda...

– U sedla! – poviče Averell ne želeći uopće dalje razmišljati o toj mogućnosti.

Izjahali su iz klanca i ubrzo se poredali u širokom klancu. Averell povuče kolt i opali uz prodoran uzvik. U svjetlu vatre što je bljesnula iz revolverске cijevi vidjela su se u daljini goveda. Slijeva i zdesna začuli su se daljnji pucnji i uzvici.

Rika goveda ubrzo je nadglasala uzvike Averellovih ljudi. Životinje su odmah spoznale da opasnost dolazi sa zapada i nalik na nezadrživ orkan pojurile su prema istoku gdje je na udaljenosti od kilometra zjapio veliki ponor, a ispred ponora stajali su zatečeni Chesterovi ljudi. Averell i ostali rančeri pucali su i dalje u stražnje redove goveda tjerajući ih tako sve brže naprijed. Topot kopita prelazio je u neopisivu grmljavinu i kamenito je tlo odjekivalo kao da će se svakog trenutka raspuknuti i progutati pobješnjelu gomilu.

Ljudi uz vatru nemoćno su psovali i neki su već pobjegli kada su prva goveda dojurila u logor. Isprva su preplašene životinje zaobilazile vatru, ali gomila je postajala sve gušća i ubrzo su pregazile i vatru te bezglavo srljale u propast. Ponor više nije bio daleko. Prva su goveda nestala u ponoru a daljnja su padala ne mogavši se zaustaviti, tjerana gomilom što je nadolazila.

Averell je usporio konja i napunio kolt. Znao je da se vjerovatno većina Chesterovih jahača uspjela spasiti i da je borba neizbježiva. Neki su rančeri i dalje pucali u goveda izazivajući među njima paniku. Sada su već stigli do polovice udoline i mogli su procijeniti da je više od polovice stada već progutao ponor.

Averell prihvati kolt ljevicom a desnom rukom obuhvati teški gonički bič. Znao je da će s posljednjim redovima goveda biti poteškoća. Životinje će osjetiti da nešto nije u redu i da srljaju u propast. Dobro je bilo što su goveda bila nezadovoljna: na kamenitom tlu nedostajalo im je trave i vode pa su tako i nervozna i željna bolje hrane brže pojurila naprijed.

VII

Sutradan pred večer posvuda po gradu već su se palile svjetiljke. Oliver Maxwell i Gordon Blaine izišli su iz hotela. Maxwell je oprezno pogledavao prema južnom ulazu u Best Chance.

Nervozan i napet razmišljao je o rančerima što su nestali u nepoznatom smjeru te o Ave-

rellu koji ih zasigurno predvodi i stadu koje bi se moralo sada već nalaziti u blizini Best Chancea. Mulford je poslao glasnika koji ga je o svemu obavijestio i sada čeka nove vijesti, a budući da ne zna hoće li biti dobre ili loše, skupio je u salunu svoje ljude koji očekuju daljnje zapovijesti.

Nešto je mrmljao, izvadio cigaru, odgrizao vrh i ljutito ga ispljunuo. Prije nego što je pripalio cigaru, okrenuo se prema Blaineu.

— Nadam se da je glasnik na vrijeme obavijestio Chestera da su rančeri napustili svoje posjede očito u namjeri da se bore — promrmlja zabrinuto. — Ako je uspio stado prevesti preko prijevoja, nitko ga više neće zadržati. Samo ako je uspio... Glasnik se već odavno morao vratiti. Do vraga!

Pripaljenu šibicu prinio je cigari i svjetlost plamena obasjala je njegovo izudarano lice. I Blaine, također pomalo uznemiren, gledao je prema jugu, a kada je progovorio, glas mu je odavao lagani prezir.

— Pogriješio si, Maxwelle! Nisi smio poslati samo glasnika, već si sa svim svojim ljudima morao odjahati do prijevoja. Predugo ste čekali, neprestano se nadajući da Averell možda ipak nije odjahao u susret stadu i nadali se kako je odlučio da osveti svoje prijatelje zato što ste ih otjerali nadajući se kako će u nju upasti i naići na Mulforda i ostale ljude, previše je prozirna a da bi čovjek poput Averella upao u nju. I sâm sada moraš shvatiti da su se ona dva momka radije odrekla svojih stotinjak goveda nego da ostale

nagovore na osvetu. Ako Chester izgubi stado, bit će to i tvoja greška, tvoja druga velika greška, Maxwelle...

Maxwell ljutito baci pripaljevu cigaru na zemlju. Oči mu zasjaše još bješnje i ogorčenije nego do sada.

— Lee Chester već tri godine zaredom uspijeva izboriti prolaz svojim stadima i zašto sada ne bi uspio? Možda će izgubiti koje grlo, ali će se uspjeti probiti. Uspjet će! Mora! — dodala i sâm ne previše uvjeren u ono što govori. — Meni je dovoljna i polovica stada — možda je i bolje ako Chester ne bude prejak. I Averell će izgubiti prilično ljudi. Uostalom, ubrzo ćemo saznati što se dogodilo i kako stoje stvari!

S druge strane ulice bio je salun a pred njim svezano dvanaestak konja.

— Popit ću viski — promrmlja Maxwell.

— Piješ već cijeli dan — mirno će Blaine. — Čovjek koji svoj nemir pokušava ublažiti viskijem ubrzo postaje prenegao i gubi živce. Bit će najbolje da mirno pričekamo vijesti i pokušamo ostati mirni i sabrani.

Maxwell mu je namjeravao odbrusiti kako mu ni cijela bačva viskija ne može nauditi, ali u grad je upravo ulazila skupina jahača i tako nije stigao izreći svoje mišljenje. Odmah je prepoznao prvog jahača.

— Lee Chester! Do vraga! — poviče Maxwell i opsuje. — Izgleda kao netko tko prvi put u svojem životu nije uspio izvršiti ono što je namjeravao.

— I najbolji revolveraš ili bilo tko drugi jednoga se dana namjeri na nekoga tko je bolji od

njega! Nemoj to nikada zaboraviti, Maxwelle! — reče Blaine sa čudnim smiješkom.

Uputili su im se u susret i zastali na sredini ceste. Chester zaustavi umornog konja. Ostali se skupiše iza njega. Sagnuo se iz sedla i pogledao Maxwella ogorčeno i ljutito, a kada je progovorio, osjetila se u njegovu glasu mržnja i očaj čovjeka koji je prvi put u životu izgubio.

— Izgubio sam cijelo stado, Maxwelle! Ne možeš dobiti ni jedno jedino govedo od mene. Razumiješ li? Izgubio sam cijelo stado i gotovo polovicu ljudi. Prvi put u životu netko me uspio zaustaviti!

Samo načas Maxwell gotovo da osjeti zadovoljstvo zbog tuđeg poraza, ali svjestan da je Chesterov poraz i njegov gubitak, pomisli kako će, mada obojica zasebno pobijeđeni, zajedničkim snagama sigurno svladati omrznutog protivnika.

— Neka se tvoji ljudi nahrane a potom će biti najbolje da se priključe mojima u salunu. Što je s ljudima što su vam oteli stado?

Chester umorno sjaše. Stojeći pokraj Maxwella, bio je niži od njega za glavu, ali isto tako snažan i odlučan.

— Svih pet tisuća grla nagnali su u ponor. Jedva smo se uspjeli spasiti. Kasnije smo se, dakako, borili, ali svi moji ljudi nisu uspjeli izbjeći podivljaloj stoci. Mnogi u bijegu nisu stigli ponijeti oružje. Na svu sreću, prije nego što je izbio taj pakao, osedlali smo odmorene konje koje uvijek držimo pripremljene u blizini mjesta gdje logorujemo. Nije nam na kraju preostalo drugo nego da nestanemo.

Maxwelle, doveo sam svoje preostale ljude ovamo samo zato da bih se onima što su nas napali odužio za naneseni gubitak. Nema ni pola godine kako si mi u Teksasu rekao neka ovamo dovedem stado goveda i ti ćeš ga odmah otkupiti. Tvoj je protivnik ovdje, čini se, prilično srčan i jak. Pomoći ću ti da ga se oslobodiš, samo morat ćeš mojim ljudima platiti dobru nadnicu... Znači, i ovaj je na tvojem platnom spisku? — upita pogledavši Blainea. — S obzirom na to, čudi me da tvoj protivnik još živi i smeta ti.

— Stado si, dakle, izgubio — nasmiješ se Maxwell. — Dobro. Sada, znači, imamo pravo tražiti odštetu. Napali su te četiri rančera sa svojim kaubojima. Dan Averell im je vođa. Skupit ćemo njihova goveda, zapaliti im rančeve i istjerati ih iz ovoga kraja. Dosta je bilo šale! Hajdemo nešto pojesti, Chestere, a potom krećemo u napad! Osveća je naša!

Prijateljski potapša Chestera po ramenu pokazujući mu rukom ulaz u hotel.

— Možda si od početka računao s mogućnošću da ću izgubiti stado! — začudi se ovaj pogledavši Maxwella kao da ne shvaća što se to oko njega događa.

— Rekao sam ti, bit će borbe!

— To je istina. A što će Gordon Blaine ovdje?

— I ja se već pomalo pitam zašto mu, zapravo, plaćam tako visoku nadnicu, jer do sada...

— Samo polako! Ne prenagljuj svojim izjavama! — hladno ga prekine Blaine.

* * *

Dva sata kasnije tridesetak je ljudi izjahalo iz Best Chancea.

Šerif Scourby promatrao ih je kako napuštaju grad.

— Do vraga! Sukob se sada više ne može izbjeći — promrmlja stari šerif. — Ne mogu napustiti grad i odjahati Averellu u pomoć. Odgovoran sam za ljude u ovom gradu i ne mogu sada jednostavno nestati. Tko zna što bi se ovdje moglo svakog časa dogoditi!

U banci je bilo ugašeno svjetlo. John Bishop je izišao i zaključao vrata. Ponovo je radio do kasno u noć. Uputio se prema hotelu na večeru. Nije opazio šefira koji je stajao u mraku sporedne ulice. I ovaj je krenuo prema hotelu uskladiivši korak, tako da su se sastali blizu ulaza.

— Dobra večer — mirno će šerif. — Uvijek kada ste sa svim svojim novcem sami u banci, brinem se o vama. Ovih dana imamo ovdje mnogo ljudi koji bi odjednom mogli poželjeti da promijene zrak i podneblje, a za put im nedostaje malo novca. Ne bi to bilo prvi put!

— Da biste me štitili, plaćam kao i ostali, dió vaše plaće! — hladno će Bishop.

Htio je otići, ali se predomislio, zastao i upitao:

— Scourby, na čijoj ćete strani biti ako se borba s pašnjaka preseli u naš grad? Grad neće moći cijelo vrijeme ostati izvan te opasne igre, a kada i ovdje zagusti, ni vi nećete moći biti neopredijeljeni.

— Polovica grada pripada vama. Prije nekoliko mjeseci došli ste s gomilom novca ovamo, a gotovo svaki trgovac trebao je kredit, jer za vrijeme rančerskog rata mnogi su osiromašili. Prije su rančeri imali mnogo vi-

še ljudi i bili su mnogo snažniji i spremniji. Svojim ste kreditima zadužili veliki dio grada, Bishope. Dvije godine bio je ovdje mir. Prije sedam godina poigrali ste se u Sage Cityju na isti način kao što sada činite ovdje. Uvjeran sam da ste vi začetnik tog sukoba. Vi ste doveli ovamo Maxwella i on radi vašim novcem. Slično je bilo i u Sage Cityju. Tamo ste se silno obogatili na račun drugih. Uvućete li ovaj grad u ponovni rat, neću biti na vašoj strani, Bishope, u to možete biti sigurni! Ne plaćate me samo vi. Dovoljno je ovdje poštenih ljudi koji su zaslužili obranu od ljudi poput vas i Maxwella. Zaustavite se dok još možete! — doda i ne pričekavši odgovor, okrene se i ode.

Bishop se nije ni pomaknuo. Nepomičan poput stijene, buljio je za šerifom i u glavi mu je sve bruhalo od misli. Nije znao da je šerif upoznat s događajima u Sage Cityju. Nikada ga tamo nije vidio. Znači Scourby je sve to morao čuti od nekoga drugoga.

— Mogao bi mi postati opasan... Previše zna... — mrmljao je zamišljeno. — Morat ću upozoriti Maxwella!

Ušao je u blagovaonicu i naručio večeru.

Zaštićeni stablima, Arb i Kitshum promatraju s brežuljka svoju nekadašnju kolibu. Vide kako Mulford, vrlo uzrujan, nešto govori nekom čovjeku. Ovaj odjednom otrči prema koralu i osedla konja.

— Kladam se da ga Mulford šalje na jug kako bi ljude što gone teksaško stado upozorio

na rančere — promrmlja Arb gledajući za jahačem.

— Dakako! Danas uistinu dobro rasuđuješ — nasmiješi se Kitshum. — Jedino se nadam da neće stići na vrijeme ako je stado još daleko. Pogledaj, sada svi osedlavaju konje! Vjerojatno namjeravaju odjahati u Best Chance jer vjeruju da su potrebni Maxwellu. Aha, šalje nekoga i na sjever! Vjerojatno da skupi preostale ljude s glavnog ranča. Kladam se da će se svi naći kod Maxwella u gradu. Pusti, neka rade što hoće! Ionako su zakasnili. Pašnjak će sada stanovito vrijeme biti bez nadzora i zato ćemo otići po naša goveda, prijatelju!

Tako su i učinili. I dok su svoja devedeset i dva grla istjeravali iz koralu i prevodili ih preko potoka, stare granice između Maxwelllova ranča i južnih rančeva, nitko ih nije vidio niti pokušao zaustaviti.

VIII

Dva dana poslije, za svitanja, Round Bill se vratio na Averellov ranč. Bio je na Shermanovu posjedu da nahrani stoku. Pogledao je da li je sve u redu i posjetio i Beate Harris i Sama Germana. Dva dana protekla su bez ikakvih važnih događaja i stoga je bio zadovoljan kad je mirno ujahao u dvorište Averellova ranča.

Dok je u kuhinji pripremao jelo, začuo je odjednom glasan odjek kopita. Istrčao je iz kuhinje i ugledao grupu ljudi kako juri pokraj koralu i ulazi u dvorište. Kada je opazio da se radi o nepoznatim jahačima, potrčao je i zgrabio sačmaricu.

– Što želite? – zaurla Rond Bill.

Daljnja pitanja nije stigao postaviti, jer je pogođen s nekoliko metaka odjednom posrnuo. Opalio je iz sačmarice, ali je pri padu cijev bila okrenuta prema nebu i ispalila sačmu u prazno.

– Prokletnici... – procijedi pridržavajući se za ulazna vrata.

Tijelo mu je obuzimala slabost. Čovjek što je dojahao do njega gledao ga je hladnim opakim očima.

– Zašto? – upita Round Bill.

– Imaš pravo. Svatko tko umire ima pravo saznati zašto je ubijen – nasmije se jahač. – Ja sam Lee Chester. Tvoj je gazda otjerao moje stado od pet tisuća grla u ponor i zato ćemo mu sada zapaliti ranč i uništiti ga.

– Znači uspio je... – promrmlja zadovoljno Bill. – Uništio je proketo zaraženo stado... – nasmiješi se i padne licem prema zemlji.

Chester okrenu konja i odmakne se.

– Zapalite ranč! – zapovijedi Maxwell. – Posvuda!

Beate Harris upravo je htjela odjahati u razgledanje svoje stoke kad ugleda grupu jahača kako se približavaju njezinu ranču. Požurila je u kuću i Sam se uputi za njom. Kada su oboje ponovo stupili na verandu, u rukama su držali sačmarice.

Ljudi su se zaustavili u dvorištu, odveli konje do pojilišta a Maxwell pride djevojci. Mada ga dvije godine nije vidjela, od-

mah ga je prepoznala. Stisne oči u očekivanju što će joj reći.

– Dosta! Ne približuj se više!

– ljutito će Sam.

Maxwell zastane i skine šešir.

– Žao mi je zbog vas, Beate – polagano će Maxwell. – Danas smo počeli novi rančerski rat. Bolje reći Averell ga je počeo! Moje je stado bilo na putu za moje pašnjake, a Averell ga je natjerao u ponor. To ne mogu dopustiti! Sve ću ih otjerati odavde, spaliti im rančeve i pašnjake uzeti kao odštetu.

Okrenuo se i htio otići do konja.

– Maxwelle, ako još jednom nepozvani dodete ovamo i ovako razgovarate s gospodicom Harris, napunit ću vam želudac sačmom! – poviče Sam ljutito.

– Same, kada se vratim, ako još budeš ovdje, otjerat ću te u smrt! – procijedi Maxwell. – Beate će se morati snaći bez tebe. Nisam naviknut da se sa mnom tako razgovara.

Uzjahao je i napustio dvorište. Svi su krenuli za njim osim Leeja Chestera i Gordona Blainea.

– Sto sam dana već na putu i cijelo sam vrijeme sanjao takvu djevojku – promrmlja Chester. – Nije moguće da živi sama s ovim starim glupanom?

Blaine se na konju približi verandi, skine šešir i pogleda djevojku. U njegovu pogledu, za razliku od Chesterova, nije bilo ničeg uvredljivog. Nije rekao ni riječi, već je promatrajući je prodorno okrenuo konja i uputio se prema izlazu iz dvorišta.

Lee Chester je namjeravao isto tako prići verandi, ali mu Blaine prepriječi put i reče tiho ali odlučno:

– Dosta, Lee! Ona je fina djevojka. Idemo! Da joj nisi rekao ni riječi!

Chester ga je začuđeno pogledao i već mu je htio odbrusiti, ali ugledavši Blaineov kolt, predomisli se.

– Glumiš otmjenost?

– Ne, ali ima nešto u životu što ti nikada nećeš moći shvatiti, a to je da se određena granica nikada ne prelazi. Naprijed! I najozloglašeniји revolveraš ne mora ujedno biti i podlac... – doda zamišljeno.

– Čekaj... čekaj... Vratit ćemo se još na ovaj razgovor, Blaine! Nemoj zamišljati da si ovdje najjači!

Podbo je konja i odjahao. Baline ga je bez riječi slijedio.

– Jašu u smjeru Kayeva ranča – zabrinuto će Beate. – Same, što da učinimo?

Samovo je lice odavalo zabrinutost i nezadovoljstvo. Pogledao je svoju drvenu nogu i potom sačmaricu u staroj, dršču-ćoj ruci.

– Beate, ne možemo ih zadržati – ogorčeno će Sam. – I sama znaš da ne možemo. To bi bilo samoubojstvo. Jedino što možeš učiniti jest da odjašeš do poštanske ceste i pokušaš pronaći Averella i njegove ljude. Na sreću, naši su u velikoj prednosti i sumnjam da će ih Maxwell moći sustići. Mala moja, pokušaj! Vidim da ne možeš samo ovako čekati. Pitam se samo jesi li zabrinuta zbog Dana ili Jima...

– Oduvijek sam strepila da će Dan morati povesti ljude u novi rat. Plašila sam se da bi mogao poginuti, a ja ostati sama. Kako sam mogla biti toliko sebična? Moram k njemu! Bri-

ga me za Jima! Morala sam mu to već reći, ali plašila sam se da bi mogao nauditi Danu, jer...

– Znam, mala moja, a sada požuri! – nasmiješi se Sam.

– Same, znaš li da si mi u mnogo čemu poput oca? – upita i požuri svome konju.

Arb i Kitshum ugledali su s uzvisine iznad Shermanova ranča Maxwella i njegove ljude. Zgrade Shermanova ranča nalaze se nedaleko od mjesta s kojega su sve promatrali.

Maxwell i njegovi ljudi ušli su u dvorište. Bez riječi upozorenja dvojica su kauboja napunila svoje puške i počela pucati. Kitshum ljutito opsuje jer je ciljao u Maxwella, a pogodio samo njegova konja. Ovaj je skočio i otkotrljao se pod drveno pojilište i tako ostao zaklonjen od daljnjih metaka. Pucnjava je nastavljena. Arb je izišao iz zaklon i stajao na rubu zaravni pucajući bez prestanka. Kitshum je psovao prijatelja zbog njegove neopreznosti, ali se i on napola uspravio kako bi mogao bolje gađati.

Dolje su ljudi padali iz sedla, vikali, konji su podivljali od straha.

Dva mrtva konja i trojica mrtvih jahača leže na tlu, netko viče jer je ostao čizmom visjeti u stremenu i ne može se osloboditi, a prestrašeni konj juri dvorištem i vuče ga za sobom. Ali sve se to ubrzo smiruje i ljudi prelaze u obranu. Neki su odmah bili spremni. Našavši se u trenutku napada iza zaklona, pucaju u smjeru odakle stižu meci.

– Legni, budalo! Hoćeš li da te pogode? – ljutito će Kitshum vidjevši kako Arb i dalje stoji na rubu zaravni.

– Te me budale uopće ne mogu pogoditi! – poviče Arb i nastavi pucati, ali odjednom zatetura unatrag i uhvati ljevicom ispod pazuha.

Polagano klekne a na licu mu se pojavi izraz čuđenja i zaprepaštenja.

– Budalo! Što si drugo mogao i očekivati – ogorčeno će Kitshum i pritrči mu u pomoć.

Rana što ju je zadobio nije bila bezopasna.

– Trebalo bi da te bacim dolje, drugo nisi zaslužio! – mrmljao je Kitshum. – Pitam se kako je budala kao ti uopće doživjela ove godine što ih imaš. Što si mislio da ovi dolje bacaju trule krumpire na nas? Je li? Čuješ li me?

– Htio sam... ja... mislio sam da ću tako više njih uspjeti pogoditi... – mucao je Arb. – Zašto se brineš o meni? Pucaj radije na te nitkove dolje, Tobe! Ne brini se, dobro mi je. Leći ću uz rub i gađati iz revolvera...

– Sada ćeš kao prvo ušutjeti – prekine ga Kitshum pritiskajući mu najčistiji dio svoje košulje na ranu i pokušavajući je povezati. – Odjahat ćemo u brda i potražiti dobar zaklon – doda pomirljivim glasom. – Potrebno ti je odmor i vrijeme da rana zacijeli. Ako nas ne pronađu, uspjet ćemo. Dok toliko prizdraviš da se ponovo možemo priključiti Averellu, cijela će igra vjerojatno već biti odlučena, a mi možemo čučati negdje u nekom zaklonu i zamišljati što se događa i tko je pobijedio. Samo šuti, prokleti junače! –

mrmljao je ljutito, iskreno zabrinut zbog Benove rane.

Pomogao mu je da ustane, odveo ga do konja, pridržao da uzjaše i vratio se po puške.

– Sada dobro pripazi! – reče kada je uzjahao. – S malo sreće možda ćemo uspjeti izbjeći potjeri što će je Maxwell sigurno poslati za nama.

Dohvatio je uzde Arbova konja i krenuo.

Maxwell je bjesnio. Ovaj ga je iznenadni napad stajao četiri čovjeka.

– Hej, Mulforde! – poviče ugledavši ga. – To su bili Ben Arb i Tob Kitshum, koje ste prije nekoliko dana pretukli. Čini mi se da je Arb pogođen. Povedi trojicu sa sobom i nemojte se vratiti bez njihovih koltova. Naprijed! Na južnoj strani naći ćete puteljak kojim se možete uspjeti na zaravan. Pokret!

Mulford se nasmiješi, pozove trojicu ljudi i ubrzo su nestali po Maxwelllovoj zapovijedi.

– Kada ćete konačno zapaliti ovaj ranč? – vikao je dalje Maxwell gledajući ljude kako posvuda pripaljuju Shermanov ranč.

– Dan Averell i ostali rančeri sigurno su već odavno u gradu – javi se Blaine. – Možda su već saznali da je Averellov ranč u plamenu.

– Nadam se da su saznali! – bjesnio je Maxwell glasno vičući. – Kada ovdje završimo, odlazimo na Hoodov ranč i tamo ćemo ih pričekati. Tamo će ti se konačno pružiti prilika da se osvetiš Averellu za izgubljeno stado. Danas je naš dan, a sutra će cijela ova zemlja biti moja!

– Ako je tako, sutra ćeš mi nadoknaditi stado što sam ga izgubio – mirno će Chester. – Vidim da namjeravaš uništiti sve ovdašnje rančere i prisvojiti sve njihove posjede, a moje je stado razlog zbog kojeg si se upustio u borbu. Moji ti ljudi u svemu pomažu, ali ni ja ni oni ništa ne radimo bez naknade. Morat ćeš nas bogato nagraditi za pomoć!

– Ne brini se, bit ćete zadovoljni! Jedini koji nije zaslužio nagradu što je očekuje jest Gordon Blaine. Unajmio sam ga da ubije Dana Averella, ali Dan će upasti u klopku i poginuti pod kišom metaka, koja će ih iznenaditi. Tako nisam dužan Blaineu platiti neku posebnu nagradu.

– Da, doveo si me kako bih te oslobodio Averella – mirno će s hladnim osmijehom Blaine.

– Naša je pogodba jasna: dobivam tisuću dolara ako Dana Averella bilo kada i bilo gdje izazovem i ubijem. Pripazi, Maxwelle, da vam ne pobjegne, jer ubijete li sve osim njega, a on pobjegne, izmislit će puta i načina kako da te pronade i ubije. U tom slučaju molit ćeš me da danonoćno ostanem pokraj tebe, ali on će se dosjetiti načinu kako da ti se približi. Samo dobro pripazi, Maxwelle!

Chester je stajao pored Maxwella i vidio kako mu mišići na licu podrhtavaju u nekom grču. Pitao se je li to strah, bijes ili oboje.

Beate je jahala brzo kako bi što prije došla do poštanske ceste i kada je dvije milje pred gradom stigla do nje, vidjela je kako iz smjera juga grupa ljudi jaše prema gradu. Averell i

ostali rančeri bili su više od deset sati u zaostatku za Chesterovim ljudima koji su im na odmorenim konjima uspjeli pobjeći.

Djevojka im krene u susret i ubrzo razabere da su neki ranjeni. Jahač na čelu požurio je konja. Ubrzo je stajala nasuprot Danu Averellu, umornom, ogorčenom i iscrpljenom. Pobjeda što su je izvojevali kod provalije nije ga radovala. Gorčina mu je omrzнула svaku radost.

– Dane, čula sam da ste uspjeli! Uništili ste Maxwellovo stado – promuća djevojka ne znajući što da kaže.

– Morali smo kako bismo naša goveda zaštitili od krpelji kojima je stado bilo zaraženo.

Oči su mu bile još tamnije dok je upitno promatrao djevojku.

– Zašto si došla ovamo?

– Uništili ste pet tisuća goveda kako biste naša grla zaštitili od strašne teksačke groznice, ali niste se mogli dovoljno brzo vratiti, jer...

– Reci samo najvažnije, i to brzo!

Uto su stigli i ostali i okružili je. Pogledala je Jima Hooda. Djelovao je umorno, a ipak se nekako tajanstveno smiješio. Sherman je djelovao još tmurnije nego prije. Ruka mu je visila u povezu. Pogledala je gdje je Pete Kay. Sjedio je na svom konju. Dvojica su ga pridržavala. Bio je gol do pasa i povezan mnogim zavojima, vrlo blijed i potpuno iscrpljen.

– Zaista lijepo od tebe da si nas prvo tako srdačno pozdravila – nasmiješi se Hood.

– Oliver Maxwell jaše s grupom ljudi od ranča do ranča i pali sve što mu dođe pod ruku – progovori konačno djevojka. – Sumnjam da je od vaših rančeva još išta ostalo. Prije dva sata prošli su pokraj moga ranča i krenuli prema Kayevu ranču. Poslije, znači, namjeravaju do Shermana i potom do Hoodova ranča. To je bilo sve što sam vam htjela reći. Ako ste dovoljno brzi, možda ih možete sustići kod Hoodova ranča.

Stanovito su vrijeme svi šutjeli, a zatim su pogledali Averella.

– Do vraga! – poviče Hood.

– Moramo požuriti! Dan je ostavio premalo ljudi da čuvaju naše rančeve i tako su posjedi ostali nezaštićeni. Tko zna, možda su se Arb, Kitshum i onaj debeli kuhar zavukli od straha u neku rupu. Hajde, što čekate? Moramo se požuriti da spasimo barem moj ranč. Na svu sreću, nitko od nas nije oženjen. Moj će nam ranč biti dovoljan da na njemu prezimimo, a u proljeće prionut ćemo gradnji novih rančeva. Hajde, ljudi!

Okrenuo je konja i htio odjahati.

– Čekaj, Jime! – zaustavi ga Averell. – Ne ide to tako!

– Što ne ide? Možda si umoran? Onda se, molim te, probudi! Radi se o mojem ranču. Tvoj je otac bio ipak bolji vođa! Do vraga sve!

Pokretom ruke pozove svoja dva kauboja i obrati se Stanu Shermanu.

– Hajde, Stane!

– Poslušaj naprije Dana! Čemu pre nagliti? – umiri ga Sherman.

Hood zastane i pokuša se smiriti.

– Naši konji ne mogu više izdržati brzo jahanje – mirno će Averell. – Moramo prvo u gradu promijeniti konje, a s odmorenim životinjama ionako ćemo nadoknaditi izgubljeno vrijeme što nam je potrebno da ujašemo u grad i promijenimo životinje. Uostalom, zašto tako vičeš, Jime? Mi se ne deremo kao mala djeca, iako smo ostali bez rančeva i krova nad glavom. Ne viči i ne gubi živce! Ako smo u mogućnosti, borit ćemo se za tvoj ranč, ali smiri se i ne ponašaj se nedostojno čovjeka kakav bi želio biti.

– Ako se ne varam, kad smo došli u grad da bismo otjerali Maxwella, ti si bio prvi na Danovoj strani – zajedljivo reče Sherman. – Pete i ja odmah smo sve ovo predvidjeli. Dane, tvoj otac ne bi Maxwellu pružio priliku da se osili. A sada požurimo kako bismo što prije promijenili konje!

Poslije tih riječi, Sherman podbode konja i odjaše prema Best Chanceu. Hood i ostali krenuli su za njim, a kao posljednji Pete Kay. Prošavši mimo Averella, pogleda ga ogorčeno i zabrinuto.

– Htio sam da zakon bude na našoj strani ako napadnemo Maxwella – promrmlja Averell kada je ostao sam s djevojkom.

– Pogriješio sam, morao sam odmah znati da se ne radi o tome je li što zakonito ili nije, nego je važno spasiti ono što čovjeku pripada. Je li ti jasno da smo pet tisuća grla natjerali u ponor? Pet tisuća! I to se naziva pravdom... Te jadne životinje rikale su od boli i zaprepaštenja, borile se sa smrću. Nikada neću zaboraviti taj prizor! Mo-

žeš li vjerovati da bih pristao da se sve to završi sada odmah? Kad bih, samo mogao biti siguran da neće biti daljnjeg uzaludnog krvoprolića, ne bih tražio odštetu za svoj ranč. Čemu sve ovo?

Shvatila je da mu nije drago biti vodom tih ljudi što žude za osvetom.

— Znam, Dane, i ja mrzim kad se ljudi ubijaju, ali ne znam što bih ti savjetovala. U takvoj sam borbi izgubila oca i dvoje braće i plašim se da bih i tebe mogla izgubiti, a zašto?

— Ali sigurno razumiješ da se čovjek mora boriti i ne može jednostavno pobjeći.

— Razumijem i slažem se s tobom. Nikada ne bih mogla poštovati kukavicu, ali ipak je sve to užasno. I još sam ti nešto htjela reći! Posljednji put kad si bio kod mene rekla sam ti same gluposti, bila sam nerazumna i ubrzo sam shvatila da nemam pravo. Sada znam da pripadam tvojoj strani i bilo što da se dogodi, ja sam uz tebe. Moja ljubav prema tebi nadjačala je sav strah. Htjela bih postati tvojom ženom i dati ti sve što uopće mogu dati, htjela bih...

— Sada ne, Beate, ako ostanem živ! Sada ne možemo misliti na sebe. Ne znaš koliko sam sretan da si se konačno odlučila, ali sada se vrati kući i čekaj me. Doći ću, ne brini se!

Još je jednom pogledao to lice što je toliko volio i potom podbode svog umornog konja te nestane kako bi što prije stigao ostale rančere.

— Kako sam uopće mogla i pomisliti da bih mogla živjeti bez njega! Ako pogine, moj će cijeli život izgubiti smisao i ni-

kada više neću moći biti sretna. Nikada... — promrmlja Beate i uputi se kući.

* * *

Šerif Scourby ugledao je grupu jahača kako ulazi u grad. Liječnik je požurio iz svoje kuće.

— Prenesite ranjene k meni u kuću! — poviče.

— Hajdemo po odmorene konje! — nervozno će Hood i ujaše u dvorište staje za iznajmljivanje konja.

Većina jahača krenu za njim. Averell se nagne u sedlu i obrati šerifu:

Ostavit ću Petea ovdje. Teško je ranjen, a ranč mu je najvjerojatnije već u plamenu. Hoćeš li ga moći obraniti od Maxwella?

— Dok sam živ, naravno! Dogleđ god budem živ, u ovom se gradu neće uzalud prolijevati krv i nitko neće nikoga istjerati.

— Dobro, znao sam da si hrabar — kimne Averell te se i on uputi po odmorenog konja.

— Ne ove konje! — vikao je čovjek u staji. — To su Maxwellovi konji. Ako ih uzmete, onda je to krađa!

— Samo ih uzmite! — mirno će Averell. — Posudit ćemo konje kako bismo spriječili zločin. Vratit ćemo ih, ne brini se!

Ubrzo su napustili staju. Bishop je stajao pred bankom i promatrao ih. Šerif iziđe iz liječnikove kuće i ugledavši Averella, podigne ruku. Ubrzo mu pride Bishop.

— Scourby, oni su uzeli Maxwellove konje! Spriječite ih! — poviče uzbuđeno.

— Uhapsit ću Dana Averella čim Maxwell podnese prijavu — nasmiješi se šerif. — Samo

nisam baš uvjeren da će Maxwell podnijeti prijavu!

— Neće! Ako on prijavi mene, mi ćemo podnijeti prijavu zbog podmetanja vatre na našim rančevima — smiješeći se reče Averell, usporivši konja dok je prolazio pokraj njih.

Scourby je gledao za njim, zamišljen i silno zabrinut.

— Tako je to, Bishope — reče okrenuvši se prema bankaru.

— Od sada ni jedan ni drugi nemaju pravo tražiti bilo kakvu zaštitu zakona, jer su se obojica ogriješila o zakon. Sada je na njima da riješe tko će pobijediti. I još nešto, Bishope: ne pokušavajte me predobiti na Maxwellovu stranu! Svi su vaši pokušaji uzaludni. Ovdje se sada ponavlja igra koju ste zaigrali u Sage Cityju, ali tu su poteškoće na koje nailazite teže nego što su bile tamo. Ne potcjenjujte Averella i ne uzdajte se previše u Maxwella! Pripazite, niste ni vi izvan svake opasnosti! — dodao smiješeći se i ode.

* * *

Kasno po podne rančeri su u daljini ugledali ostatke Shermanova ranča. Sve je izgorjelo i samo se još lagani dim dizao sa zgarišta.

Malo kasnije ugledali su na jugoistoku dimni oblak kako se polagano diže u nebo. To je, znači, dogorijavao Kayev ranč.

U želji da što prije stigne na svoj ranč, Jim Hood je jahao na čelu i bezglavo htio ujahati u klanac kojim je ujedno vodio prečac do njegova ranča.

— Hej, Jime! Čekaj! — poviče Averell i zaustavi konja.

Svi su ga poslušali i zastali.

— Što je sada opet? — ljutito će Hood a zaprašeno mu je i znojno lice odavalo ljutnju. — Namjeravamo li spasiti moj ranč ili ne? Važna je svaka sekunda!

Počeo je vikati izgubivši svaku kontrolu nad svojim vladanjem, izbezumljen očajem i strahom.

— Hajde! Naprijed! Što čekate?

— Čekaj, Jime! Razmisli malo, kako si uvijek razmišljao prije nego što bi išta poduzimao — zaustavi ga Averell i stane sa svojim konjem ispred njega.

— Što je? — zgrčenih pesnica procijedi Hood, jedva se svladavajući da ne nasrne na Averella. — Što je, pametnjakoviću?

— Znam da je ovaj put kojim želiš stići do ranča najkraći, ali o tome se baš i radi. Lako bismo mogli upasti u klopku. Ne smijemo krenuti tim klancem. Maxwell je jutros bio kod Beate Harris. Možda je računao s time da će nas ona o svemu obavijestiti. Vrlo je lako moguće da nas čekaju na kraju klanca i čim se pojavimo, sruče na nas kišu metaka. Najbolje će biti da krenemo drugim putem, ovaj je previše opasan.

Okrenuo je konja i htio krenuti. Neki su se povelili za njim, ali Hood više nije mogao svladati bijes, ogorčenje, zavist, očaj i uopće svu mržnju koju je osjećao prema Averellu.

— Kukavice! Ja nisam kukavica kao ti! Namjeravam spasiti svoj ranč i nitko me ne može u tome spriječiti. Ako se plašite, idite svi k vragu! Idem sam! Ako pale moj ranč, ne mogu biti i na ranču i pred klancem.

Osim toga, mora se znati i riskirati. Za mene, Dane, ti nisi više vođa. Nosi se do vraga, ti i tvoja zapovijed, a s tobom svatko tko se povodi za tvojim glupim principima! – vikao je bijesno okrećući konja i gledajući ljude oko sebe.

Pozvao je svoja dva kauboja i pojurio u neizvjesnost.

– Možda se radi o zamki – teško uzdahne Sherman. – Ipak, ne mogu dopustiti da sam jaše, možda i u propast. Hajdemo ljudi! – pozove svoje kauboje i krene za Hoodom.

Kayevi jahači, Chet Duncan i braća O'Connor ostali su još s Averellom, koji je bio ljut i ogorčen, i to u prvom redu na samoga sebe, jer je bio toliko nemoćan da ih nije mogao zaustaviti i uvjeriti kako srljaju u opasnost.

– Dobro, odjahali su protiv moje volje i više nisam vođa, ali ih ipak ne možemo ostaviti same. Ja ću krenuti za njima, a vi me slijedite samo ako želite. Više ne namjeravam nikome zapovijedati – mrzovoljno će Averell.

Kayevi su jahači zastali na kratko, a ostali odmah krenuli za Averellom.

– Možda smo budale i ubrzo ćemo stradati zbog vlastite gluposti, ali kad bih se sada okrenuo i otišao, ne bih više nijednu noć mogao mirno spavati – promrmlja jedan od Kayevih kauboja. – Ne preostaje nam drugo nego da ih slijedimo. Hajdemo!

Potjerali su konje i ubrzo dostigli ostale jahače. Klanac u koji su morali ujahati bio je prilično uzak i polagano je prelazio u uzbrdicu.

U daljini se ocrtavao izlaz iz klanca i posljednje zrake sumraka prodirale su među uske stijene dok je hrabra grupa rančera stisnuta srca prolazila klancom. Svi do jednoga bili su spremni u svakom trenutku zapucati, boriti se, ubijati i braniti, sve za opstanak i očuvanje svojih posjeda.

Konačno su se polagano približili izlazu iz klanca. Pred njima se već razabirala travnata zaravan. Jim Hood prvi stiže do izlaza i podignuvši se u sedlu kako bi bolje vidio što se događa na njegovu ranču, ugleda u dvorištu neke ljude.

– Tek počinju! Požurite, pokazat ćemo mi njima! – poviče Hood i pojuri naprijed, ali mu se konj propne okrnut iznenadnim metkom.

Drugi se metak zario životinji u bedro. Hood padne s posrnutog konja i osjeti silnu bol u glavi.

Meci su nemilosrdno zujali zrakom, pogađali ljude i konje, kao da su se svi odjednom našli pred nevidljivim zidom, a da bi nesreća bila veća, odjeknuše hici i s oba gornja ruba klanca. Dan Averell imao je pravo: upali su u pravu pravcatu zamku!

U trenutku napada, Averell se zatekao negdje u sredini male kolone. Čuo je kako ljudi pred njim i iza njega viču, stenju, psuju i proklinju, a on je cijelom svom bijesu i očaju dao oduška u jednom jedinom dubokom uzdahu, sve ostalo sada bi bilo suviše i prekasno...

– Sjašite i sklonite se pod stijene! – poviče i skoči s konja.

Stisnuo se uza stijenu i zapucao u smjeru odakle su stizali meci. Ubrzo se pojavi sjena ne-

kog čovjeka. Čovjek se zanjihao i pao s uzvisine.

— Moramo im pokazati tko smo — poviče netko pokraj Averella.

Bio je to O'Connor. Svi su se borili koliko su mogli, ali protivnici su bili u prednosti s obzirom na iznenađenje koje su im priredili. Osim toga, mjesta s kojih su oni pucali svakako su bila bolja od klanca u kojem su se rančeri našli zasuti kišom metaka. Neki je konjanik dojurio, ali se pogođeni konj spotaknuo i pokopao ga ispod svog teškog tijela.

Gubici su već za kratko vrijeme bili golemi, ali rančeri su i dalje pružali uspješan otpor. Pucnjava pri izlazu iz klanca bivala je sve jača. To je značilo da Maxwell s ljudima namjerava ući u klanac.

— Ako ovo nije pakao, onda... — počne O'Connor, ali odjednom umukne.

Glava mu je kliznula na Averellovo rame.

— Lene? Što je?

— Vjernost i hrabrost čovjekove su najveće line, Dane — naprežući se izusti O'Connor. — Čovjek se mora znati boriti i mora... biti vjeran... ali ne smije dopustiti da ga glupan kao što je Hood povede u sigurnu smrt... Mnogo sreće, Dane...

Dvojica su brzo projurila pokraj Averella. Nije točno vidio tko je to bio, ali mu se učinilo da su to Kayevi kauboji koji su očito ipak odlučili da sačuvaju živu glavu. Nečiji je konj projurio uskom stazom vukući za sobom jahača što se jedva držao napola viseći u sedlu. Začuo je kako ljudi oko njega stenju od

boli, ali sada im više nije mogao pomoći. Napunio je kolt, svjestan da je Maxwell zavladao situacijom i preuzeo sve u svoje ruke.

Odjednom opazi kako se jedan od ranjenih konja ipak uspio osoviti na noge. Teturao je, ali je bio sve sigurniji. Približio mu se i uzjahao ga, ali ga u tom trenutku metak pogodi u rame te on padne i nakratko se onesvijesti.

Osvijestivši se, ustao je i dalje čvrsto držeći kolt u desnici. Izgubio je svijest više od udarca nego od boli, mada ga je rana pekla i prilično krvarila. Osjeti slabost i nasloni se na stijenu, opipa rame, skinu maramu s vrata i pritisne je na okrvavljeno mjesto. Znao je da mora izići iz ovog klanca i da ne smije gubiti više ni trenutka. Netko je ponovo kriknuo od boli. S izlaza netko je vikao. Učinilo mu se da je to Maxwellov glas.

— Hej! Čujete li me? Tko je god još živ, bit će najbolje da se preda! Svakog ranjenog previt ćemo i kasnije mu omogućiti da nesmetano napusti zemlju! Jedino što želim jest to da saznām gdje je Averell! Hej, Averelle, gdje si? Dodi ovamo ako nisi kukavica!

Averell teško uzdahne, svjestan da ovo nije trenutak za okršaj s nadmoćnijim protivnikom i požuri prema izlazu iz klanca.

Vani naide na konja. Životinja je cijelim tijelom drhtala i Averell je prvo umiri tihim riječima a potom uzjaše. S usana mu se otme uzdah olakšanja. Začuje ponovo oko sebe pucnjeve te podbode konja. Ljevicom se držao za sedlo a desnicom

pucao. Ubrzo je skrenuo prema sjeveru.

Svjestan je da mora poviti ranu i odmoriti se ako želi biti sposoban za ikakvu daljnju borbu.

— Moram do Sama Germana. On će mi povezati ranu. Beate ne smije ništa saznati — mrmljao je jašući. — Ona mi ne bi dopustila da odem, a moram, ako ne želim da u sve to bude uvučena.

Teško je disao, slabost mu je pomalo mutila vid. Bio je usamljen i ljut, ljut na sebe i Jima Hooda koji ih je sve uvukao u tu propast. Koliko je dobrih ljudi upravo poginulo bez potrebe! Krivio je sebe što nije spriječio Hooda da ujaše u klanac, počeo je sumnjati da će ikada biti dobar vođa.

— Pogriješio si, Dane... Nikada nećeš biti pravi vođa kao tvoj otac... — govorio je sâm sebi žalosno klimajući glavom.

* * *

Uvjerivši se da među ranjenima i mrtvima nema Dana Averella, Maxwelllovo oduševljenje prelazilo je u sve veći bijes. Iz klanca su izvukli sedmoricu ranjenih i četiri mrtva, svi su ostali uspjeli pobjeći.

I među Maxwelllovim ljudima bilo je prilično gubitaka: dva mrtva i četiri ranjena nije malo ako se uzme u obzir da su za sve vrijeme borbe bili u mnogo povoljnijem položaju.

Sjedili su u dnevnoj sobi Hoodova ranča. Maxwell je bio nalik na ranjenog lava, uznemiren i ljut što nije ulovio Averella. Blaine je stajao naslonjen na vrata, a Lee Chester pretražio je

sobu ne bi li pronašao bocu viskija.

— Vidiš da ti je ipak pobjegao — mirno će Blaine ne ispuštajući Maxwella iz vida. — Ako ga ubrzo ne pronađeš, pojavit će se upravo u onom trenutku kad ćeš to najmanje očekivati. Od danas ću neprestano biti uz tebe i ako te želi ubiti, mora se prvo okušati u borbi sa mnom! Vidiš da sam ti ipak potreban!

— Pronaći ću ga ja prije nego on mene! — zlovoljno će Maxwell. Tko zna, možda je i ranjen. Pa da, najvjerojatnije je ranjen! — poviče obradovan mogućnošću da je njegov protivnik ranjen i možda traži gdje da se skloni, nemoćan i oslabljen.

To bi za njega, Maxwella, bila velika prednost.

— Ako je ranjen, mogao bih se okladiti da će otići do Beate Harris! Do vraga, zašto se prije toga nisam sjetio? Blaine i Lee! Čujete li me? Uzmite nekoliko ljudi i odmah odjašite do Beate Harris! Odmah!

Chaster je u međuvremenu pronašao viski i popivši dobar gutljaj, obrati se Maxwellu:

— Pazi, Maxwelle, ne možeš mi samo tako zapovijedati! Ako želiš, zapovijedaj Blaineu što ti god drago, ali meni ne! Jasno? Pomažem ti samo zato jer mi stado koje sam zbog tebe izgubio možeš nadoknaditi jedino ako se ovdje osiliš. Dobro, pomoći ću ti da pronađeš tog Averella, ali kad ga se konačno oslobodimo, želim svoj novac. Imaš li uopće toliko novaca?

— Da si stado doveo ovamo, otkupio bih ga, ali iako ga nisi doveo, ipak ću ti platiti jer ću od ovdašnjih rančera uzeti svu njihovu stoku kao naknadu za šte-

tu koju su mi pričinili. Dobit ćeš svoj novac, Lee, ne brini se toliko! – nasmiješi se Maxwell.

– Nadam se – oštro će Chaester i da bocom u ruci izaide iz kuće.

– Ubij ga prvom prilikom koja ti se pruži, Blaine! – promrmlja Maxwell kad su ostali sami. – Platit ću ti trećinu od svote koju bih njemu morao dati.

Blaine nije ništa odgovorio. Okrenuo se i šutke izišao za Chesterom.

* * *

Jim Hood se osvijestio oko ponoći. Sve je vrijeme ležao na krevetu u dnevnoj sobi svoje kuće, ali kao Maxwellov zarobljenik. Na početku okršaja metak mu je okrznuo glavu, pao je i onesvjestio se. Sjep je na rub kreveta i uhvatio se za povezanu glavu.

– Probudi se! Hoću s tobom govoriti! – javi se Maxwell.

– Gade! – procijedi Hood.

– Čudim se tvojem rječniku. Inače si uvijek bio vrlo učtiv i ljubazan – nasmije se Maxwell oholo. – No ja sam oduvijek znao da je sva tvoja finoća samo maska i da ćeš kad-tad izgubiti živce i učiniti najveću moguću glupost. A sada me dobro saslušaj! Želim se s tobom nešto dogovoriti, mada mi tvoja pomoć možda uopće nije potrebna. Ali ja sam jedan od onih koji uvijek imaju radije adut više u ruci nego jednog premalo. Dakle, ako se složimo, moći ćeš zadržati taj tvoj jadni ranč, a osim toga pruža ti se mogućnost da jednoga dana ipak osvojiš Beatu Harris!

– Što moram učiniti? – upita Hood nepovjerljivim glasom.

– Dan Averell i još neki vaši jahači uspjeli su pobjeći. Daka-ko, zapovjedio sam da se pretraži cijeli ovaj dio zemlje, čak i ranč Beate Harris. Možda se kod nje sklonio, ako je ranjen. Ne želim ništa više riskirati. Tko zna, možda ponovo uspije pobjeći. I onaj Kitshum i Arb sklonili su se negdje u planinama. Moram, dakle, računati s time da se negdje u planinama svi nađu i kad dovoljno ojačaju, da ponovo napadnu.

– A što želiš od mene?

– Želim da ih tražiš, Jime! Tu i tamo imaju prijatelje. Morat će se nekome obratiti i zatražiti hranu ili zavoje za ranjene. Smatraju te, za sada, još jednim od svojih i stoga će ti biti lakše da ih pronađeš. Tko zna, možda će ti čak i Beate Harris odati gdje se kriju! Potrudi se i vjerujem da će ti poći za rukom da stupiš s njima u vezu. Od tebe se neće skrivati. Pa ti si njihov! – doda smijući se. – Ne mogu dugo čekati i želim što prije uloviti Averella i ostale, zato tražim tvoju pomoć!

– Zašto da postanem izdajica? – duboko uzdahnuvši upita Hood.

– Jer ćeš inače izgubiti ranč i zajedno s Averellom otići ravno u smrt! Razumiješ li?

Hoodovo je lice odavalo da je zatečen, rastrgan između bijesa, mržnje prema Averellu i ipak nekog osjećaja časti.

– Odat ću ti tajnu, Maxwelle, ali samo zbog toga da ne pomisliš kako sam tek sada odlučio da uklonim Averella – bijesno promrmlja Hood. – Onoga da-

na kada ste se potukli u salunu i kada te dobro prebio, na povratku kući sačekao sam ga i pucao, ali pogodio sam mu samo konja. Oduvijek ga mrzim i odlučio sam da se pridružim rančerima samo zato...

— Dobro... dobro... ne zanima me zašto si to odlučio! Osim toga, ne zanima me ni tvoj ranč ni pašnjaci. Dobio sam već više nego što mi je potrebno. Ne treba da me se plašiš, Jime, naprotiv, mogli bismo kao dobri susjedi vrlo ugodno živjeti. Sada uzmi konja i kreni u potragu za Averellom. Čim nešto saznaš, dojavi to meni ili mojim ljudima — doda i izide.

Hood izide za njim. Malo poslije napustio je dvorište jašući konja što mu ga je neki Maxwellov čovjek doveo pred verandu.

— Ako negdje sretnete Hooda, ostavite ga na životu! — nasmije se Maxwell obraćajući se čovjeku pred verandom kada je Hood već otišao. — Danas ćete ostati ovdje, a sutra odlazite na Shermanove, Kayeve i Averellove pašnjake. Bit će potrebno da uposlim još ljudi. Sva goveda u ovoj dolini moraju biti žigosana mojim žigom, a to nije malen posao. Sutra morate početi žigosati. Jesam li dovoljno jasan?

— Da, sutra počinjemo!

— Dobro. Ja ću sada odjahati u Best Chance. Sve obavijesti šaljite mi onamo!

— Razumio sam.

— Ako si razumio, dovedi mi konačno konja, što čekaš? — osorno će Maxwell.

* * *

Maxwell je brzo jahao. Tjerao je konja da trči što najbrže mo-

že, ni najmanje ne štedeći već pomalo umornu životinju.

Za pet će sati svanuti, a prije zore on je htio ukloniti Bishopa. Stoga i jaše sâm, bez Blainea, jer za ono što namjerava učiniti najbolje je da nema nikakvog svjedoka.

Oprezno je ujahao u grad. Na istoku nebo se već lagano zacrvenjelo. Obrisavši znojno prašnjavo čelo, on se oprezno osvrne. Deset minuta poslije stiže do hotela. Stražnji ulaz nije zaključan. Ulazi i osluškuje. Noćni čuvar na svu sreću, mirno hrče za pultom u hotelskom predvorju. Tiho poput mačke penje se stubama i nestaje u sobi Johna Bishopa. Ovaj je zaboravio zaključati vrata ili ih uvijek ostavlja otvorena. Nije gubio ni sekunde.

Brzim je pokretom udario Bishopa po zatiljku i usmrtio ga, hladnokrvno i proračunato, ne pružajući mu ni najmanju mogućnost da se brani. Oduvijek je bio podlac pa je tako i mogao ubiti samo na podli način prijevaram ili iz zasjede. Maxwell nema ni trenutka ljudske časti i samopoštovanja.

* * *

Kad je stigao do banke, još se nije razdanilo. U gradu je bilo mirno. Svi su još spavali, samo je iz šerifova ureda dopiralo svjetlo.

S ključem banke i sefa u ruci, Maxwell oprezno otvori vrata. Nitko ga nije vidio. To mu je sada bilo najvažnije. Požurio je u Bishopovu radnu sobu i ubrzo otvorio sef. Kombinaciju je znao. Pohlepnom je žurbom trpao novčanice u kožnatu torbu

što se slučajno zatekla u prostori. Našao je pedesetak tisuća dolara. Obradovala ga je tako visoka svota, ali tek je trebao da nađe ono najvažnije. .

Nije došao ovamo samo radi novca. Drago mu je, dakako, da ga je toliko, ali on traži nešto mnogo važnije: potvrde sa svojim potpisom na kojima jasno piše da je Bishop onaj koji plaća i da je Bishopov novac uložan u Maxwellove poslove. Mora pronaći ugovor koji su potpisali prije nego što se vratio ovamo u Best Chance. Ali koliko god tražio, nije uspio pronaći što treba. Sve je, krcato potvrđama, računima, obveznicama, papirima, ali njegovih potvrda i ugovora nigdje nema! Nije mogao shvatiti zašto nailazi na potvrde o kreditima što ih je Bishop davao svim mogućim obrtnicima u gradu, a baš ugovora što ga je s njima potpisao nema.

Zastane i pretrne. Je li moguće da je sve njegove potvrde i ugovor pohranio u nekog bilježnika ili prijatelja? Osjeti kako mu trnci klize niz leđa. To bi uistinu bilo opasno.

Ako John Bishop ima nekog nasljednika, taj će sada po Bishopovoj smrti dobiti potvrde i Maxwell će ponovo biti samo izvršilac, običan namještenik, lutka u nečijim rukama. .

Nije htio o tome uopće misliti. Što ako na njega padne sumnja da je ubio Bishopsa? Ako se otkrije njegova veza s tim čovjekom, lako je pronaći motiv koji ga je mogao navesti da ga ubije. Znao je da se ne smije uzrujavati. Najvažnije je sada bilo da sačuva hladnokrvnost i prisebnost. Popio je malo viskija koji

je našao na stolu i još stanovito vrijeme tražio, ali bezuspješno. Vani se već polako danilo. Krajnje je vrijeme da ode.

— Dobro, ako je ipak tu negdje sakriveno, sada će barem izgorjeti — promrmlja i baci na sag petrolejsku svjetiljku. — Sve je ostalo onda samo stvar sreće!

Uzeo je torbu i izišao. Radna je soba već gorjela. Oganj se polagano širio.

Ulica je bila prazna, ali neće još dugo. Brzo je nestao za uglom i sporednom ulicom stigao do puteljka gdje je ostavio konja. Osvrnuo se ne preti li ga tko, duboko je udahnuo kako bi svladao napetost i uzbuđenje, izvadio nekoliko novčanica, strpao ih u džepove i potom se uputio prema manjoj šumi na izlazu iz grada.

Svitalo je i rana jutarnja magla polagano je nestajala među drvećem. Pronašao je šuplje stablo, bacio unutra torbu, dobro pogledao koje je to stablo i vratio se svojem konju. Izjahao je iz grada i ponovo ujahao s južne strane.

Sada ga je mogao vidjeti tko god želi. Još bolje: neka ga svi vide! On, Oliver Maxwell, mirno ulazi u grad dok ulicama već odjekuje uzbuna a plamen liže zidove banke i diže se prema jutarnjem nebu. Ulica je puna ljudi. Svi su na nogama i pokušavaju pomoći kako bi se vatra što prije ugasila.

Dok je skretao u dvorište staje za iznajmljivanje konja, nervozno je razmišljao da li su i svi njegovi papiri izgorjeli zajedno s bankom, kojoj očito više nema spasa. Samo je pitanje trenutka kada će se urušiti.

– Upravo si stigao, zar ne? – upita šerif Scourby susrevši se s Maxwellom na ulazu u hotel.

Poslije ponoći napustio sam Hoodov ranč. Što se zapravo dogodilo?

– Netko je ubio bankara, uzeo njegove ključeve banke, opljačkao sef i potom sve zapalio kako bi što bolje zameo svaki trag – ogorčeno će šerif ne odvrćajući pogled s Maxwella.

– Rančarski je rat završen – nasmiješi se Maxwell. – Moje su stado utjerali u ponor i kaznio sam ih time što njihova stada uzimam kao odštetu za počinjeno. Jučer smo se borili i pobijedili ih. Neki su pobjegli i tko zna nisu li trebali novac za put kako bi što prije napustili grad. Što je? Niste li, šerife, rekli kako se vi savjesno brinete o redu i miru u gradu? – doda zlobno se smiješeći. – Preuzeo sam nadzor nad svim pašnjacima u ovom području – obrati se ljudima što su s Scourbyjem izišli iz hotela.

Sve su to članovi gradskog odbora, kao i Scourby, željni mira u svojem gradu.

– Dakle, kao što sam rekao... Preuzeo sam sve ovdašnje pašnjake i ako nekome nešto ne odgovara, neka se odmah izjasni. Namjeravam se proširiti i uskoro će za mene raditi više od pedeset kauboja. Stane li mi netko na put... – počne, ali zastane usred rečenice i samo digne stisnutu šaku kako bi ih opomenuo da ne čine gluposti.

– Ako trebate nekoliko jahača za potjeru, recite i...

– Ne trebam ja vaše jahače, Maxwelle! – prekine ga šerif i ode.

Maxwell ode u svoju sobu, dohvati bocu s viskijem, potegne gotovo polovicu sadržaja i baci se odjednom u krevet.

X

Dan Averell jahao je kroz noć znajući da mora naći neko utočište želi li skupiti nove snage za ponovni okršaj s Maxwellom. Izgubio je mnogo krvi i pri svakom pokretu bol u ramenu bila je sve jača, ali on ipak ne prestano razmišlja o neopreznosti koja je stajala života toliko ljudi. Kada bi ga netko upitao kako je smogao snage da dojaše do ranča Beate Harris i koliko je dugo jahao, ni uz najbolju volju ne bi mogao odgovoriti, ali odjednom je pred sobom ugledao priželjkivani cilj. Nadao se da djevojka čvrsto spava, a stari Sam negdje stražari ili je u svojoj maloj kući.

– Same... Same... – tiho će Averell približivši se Samovoj kolibi.

Nitko se nije odazvao, ali se iza kuće pojavi nečija sjena.

– Tko je?

– Ja sam, Dan... Same, vjeruj mi, ja sam... Dan Averell... Ranjen sam. Molim te samo da mi daš zavoj, izgubio sam mnogo krvi... Nemoj ništa reći Beati – doda i onesvijesti se iscrpljen bolom.

– Što je to, Same? – javi se djevojka.

Probudila se i izišla na vrata.

– Došao je Dan. Ranjen je. Brzo donesi toplu vodu i zavoj. Brzo! Unijet ću ga u kuću.

* * *

– Čudno, sada se još plašim samo za njega. Nemam vreme-

na uopće ni pomisliti na sebe – tužno se nasmiješi Beate dok je škarama rezala krvavu košulju. – A toliko sam se plašila kako ću sve to podnijeti... Kako da ga zaštitim do Maxwellovih ljudi? Zacijelo su mu već za petama.

– Otjerat ću ih do đavola! Neka se samo pojave! – ljutito je prijetio Sam.

Averella su položili u krevet Beatina oca.

– Donesi vodu iz kuhinje, Same. Pridrži ga a ja ću mu oprati ranu i poviti je.

* * *

Sat poslije, Lee Chester, Gordon Blaine i njihovi pratioci ujahali su u dvorište ranča Beate Harris.

– Što želite? – oštro upita Sam pojavivši se sa sačmaricom u ruci iz sjene. – Što si, zamišlja Maxwell? Kojim pravom šalje svoje ljude ovamo u svako doba dana i noći? Idite do vrata! Nije ovo Maxwellova zemlja!

– Samo polako – nasmiješi se Chester i neprimjetno potegne revolver. – Željeli bismo jedino pogledati niste li možda u međuvremenu dobili goste. Ući ćemo, sve pregledati i ako ne nađemo nikoga sumnjivoga, otići ćemo. To je sve!

– Vi ćete sada lijepo nestati i nikamo nećete ulaziti! – zagrmili stari Sam i stupi dva koraka naprijed.

U svjetlu što je prodiralo iz kuće svi su mogli vidjeti sačmaricu u njegovim rukama.

– Što je, Same? Što se dogodilo? – upita Beate.

Izišla je na verandu u jutarnjem ogrtaču, neuredne kose,

kao da je upravo ustala iz kreveta probuđena iz dubokog sna.

– Došli su Maxwellovi ljudi i žele pretražiti kuću, jer im je navodno netko pobjegao, ali sada ću ih odmah rastjerati. Ne brini se, djevojko, nismo još tako daleko da se usred noći smeta mirne ljude i dosađuje bilo čime!

– Tražimo Dana Averella – uljudno će Blaine, pride Beati i skine šešir. – Borili smo se, ali nam je uspio pobjeći. Sada ga tražimo. Ako ga ovdje ne nađemo, odmah odlazimo dalje i nećemo vam dosađivati, vjerujte!

Na licu mu zaigra čudan smješak. Beate se ugrize za donju usnicu, ali odjednom kimne.

– Dobro, izvolite ući!

– Blaine polagano uđe i s koltom u desnici krene stubama u prvi kat, a djevojka se uputi za njim. Chester je požudnim pogledom pratio njezino vitko mlado tijelo.

– Pretražite staju i sve ostale zgrade! – poviče Chester.

– Stoj! Ništa vi nećete pretraživati! Dosta je bilo šale! – ljutito će Sam.

Gordon Blaine brzo je prolazio prostorijama, nigdje se nije dugo zadržavao. U sobi Beatina oca krevet je bio uredno pospremljen, mada je prije nepun sat Averell još ležao u njemu. Blaine ugleda pred krevetom nekoliko kapi krvi i ponovo na njegovu licu zatiitra onaj isti tajanstveni smješak.

Okrene se i zagleda u djevojčine oči. Promatrala ga je i opazila da je otkrio krv. I ona je sada ugledala tih nekoliko kapi. Izvadi ruku iz džepa svog jutarnjeg

njeg ogrtača i uperi u Blainea mali kolt.

— Nije potrebno. Već sam i prije znao da je Averell u vas, ali kada izidem, reći ću...

Dalje nije uspio objasniti svoje namjere jer se na dvorištu začuo pucanj i potom se oglasi Samova sačmarica. Starac bolno zastenje i padne na zemlju, a Chester požuri u kuću. Kada je ušao, začuo je glasove u katu i pohitao stubama. Ušao je u sobu i ugledao kako zbunjena djevojka i dalje drži mali revolver u ruci. Chester baci stolicu i Beate padne bolno uzviknuvši.

— Tako, znači! Sakrila si ga kod sebe! Vjerojatno u svom krevetu? — poviče Chester i požuri prema još jedinoj zaključanoj prostoriji, Beatinoj spavaćoj sobi.

— Hej! — poviče Blaine. — Ne ulazi!

Chester nije uopće obraćao pažnju na nj i naglo je otvorio vrata. Na krevetu je ležao onsviješteni Dan Averell. Chester potegne revolver, ali ga Blaine preduhitri. Chester padne s izrazom čuđenja na licu, kao da više uopće ne shvaća ovaj svijet i zauvijek zatvori oči.

Blaine ga izvuče iz sobe, zaključa vrata i požuri prema djevojci. Razderao joj je kućnu haljinu.

— Smirite se, želim vam samo pomoći. Ništa vam neću učiniti nažao — tiho će Blaine dok se Beate branila svim snagama.

* * *

Izvana su već dopirali uzbuđeni glasovi. Čulo se kako netko trči stubama i na vratima se pojavi jedan od Chesterovih ljudi.

— Što je?

— Chester je bio hulja i pokušao je biti nepristojan s gospođicom Harris — mirno će Blaine odgurnuvši Chestera vrhom čizme.

Beate, izbezumljena od straha i čuđenja, stajala je u kutu pokušavajući se zaogrnuti ostacima razderane odjeće.

— Morao sam ga ubiti jer sam revolveraš, ali nisam hulja — nastavi Blaine. — Hej, što je? Namjeravate li pretražiti ranč ili ćemo cijeli dan ostati ovdje?

— Lee Chester bio je oduvijek lud za ženama — reče jedan od ljudi pogledavši djevojku. — Dobro, došli smo tražiti Averella i nemamo vremena za zabavu. Imaš pravo, Blaine!

— Zašto ste nam pomogli? — tiho će Beate kada su svi izašli.

— Ako Danu Averellu pomognem da ozdravi, mogu se jednoga dana s njime pravedno boriti. Tada će i jedan i drugi imati iste mogućnosti i svako me će biti dana prilika da se brani, pobijedi ili izgubi — uzdahne Blaine. — Recite mu da sam revolveraš, ali mada sam na zlu glasu, nisa'm izgubio osjećaj za poštenje i nikada se još nisam borio na podmukli način, pa neću ni sada za Maxwella. Žao mi je da onoga starca vani nisam mogao spasiti. Vjerujte mi, zaista mi je žao! Tako odani i dobri ljudi danas su prava rijetkost i mora ih se čuvati. Osim toga, Maxwell neka samo i dalje dršće pri samoj pomisli da je Averell živ i da bi se mogao odjednom pojaviti.

Izišao je i Beate je čula kako vani više i zapovijeda.

— Nema ga ovdje! Hajdemo!

Moramo ga negdje drugdje potražiti!

Beate se nasloni na zid i pritisne ruku na srce koje je jako lupalo.

Čim je čula da su otišli, požurila je u dvorište. Sam German ležao je na zemlji. Kleknuvši do njega, zagrlila ga i gorko zaplakala.

XI

Prošla su tek dva dana, a već je svima postalo jasno da je Maxwell glavni i najjači čovjek u gradu i okolici.

Njegov ranč nije još bio sasvim gotov. Budući da će gradnja trajati još dva tjedna, on je i dalje stanovao u hotelu. Pokraj poštanske postaje kupio je manju drvenu zgradu i onamo preselio ured, odakle je upravljao svim svojim poslovima, izdavao zapovijedi, primao obavijesti i davao upute.

Oko njega skupilo se već mnogo ljudi i svaki je dan broj onih koji rade za njega bivao veći.

Čini se da su svi smatrali da je rančerski rat završen i sve zauvijek riješeno, pa su stoga pristizali mnogi željni zaposlenja u moćnog Maxwella kako bi izvukli neku dobit iz njegova, kako se priča, silnog bogatstva.

Maxwell je to i želio. Ima dovoljno novca da namjesti onoliko ljudi koliko mu je potrebno. Jedna grupa zaposlena je žigosanjem goveda, druga danočno motri granice Maxwellova posjeda, a treća, kojoj su se pridružili i Chesterovi preostali ljudi, traga i dalje pod vodstvom Maca Mulforda za Danom Averellom, Benom Arbom, Tobom Kitshumom i ostalim

rančerima koji su uspjeli pobjeći i negdje se skloniti.

Maxwell uživa u svojem uspjehu. Mada je pomalo uznemiren jer još nije pronašao Averella, ne dopušta da mu budu uskraćeni svakodnevni užici, kao što je onaj kada svi oko njega zašute čim on progovori i pokušavaju mu na svaki način ugoditi.

Čim se, međutim, sjeti Bishopa, mora dohvatiti bocu i piti. Što više dana prolazi, to sve jače osjeća da će mu bankarova smrt prirediti neugodna iznenađenja.

* * *

Prošlo je deset dana i Oliver Maxwell sve je nemirniji. Svaki dan sve više pije i pokušava zaboraviti kako još nisu ušli u trag odbjelim rančerima.

Stoji pokraj prozora svoga ureda i zamišljeno gleda na ulicu. Gordon Blaine izlazi iz saluna i prilazi svome konju.

Sve te dane nije ispuštao Maxwella iz vida. Upravo su se prepirali i Maxwell mu je zapovjedio da potraži Mulforda i konačno uhvati Averella.

Maxwell ljutito razmišlja kako mu taj Blaine zapravo nije ni od kakve velike koristi. Pomogao mu je, to mora priznati, da se oslobodi Chestera, ali što je s Averellom? Dokle će morati ovako strepjeti iz dana u dan? Krajnje je vrijeme da ga pronađe. Dosta je bilo odmaranja!

Tako zamišljen promatra ljude što izlaze iz upravo prispjele poštanske kočije što uvijek točno u podne stiže u Best Chance.

— Oh! — otme se uzdah s Maxwellovih usana.

Ugledao je kako iz kočije izlazi prekrasna vitka žena.

— Što će ova žena u našem gradu? Možda je malo smjelo odjevena... ali nikako nije neka barska dama ili plesačica. Predivna je!

Ogledala se prilično hladno i samouvjereno, prihvatila mali kovčeg što joj ga je pružio kočijaš, nešto mu rekla i uputila se prema hotelu, zastavši načas pred salunom.

Maxwell pojuri iz sobe i stigla je u trenutku kada je upravo namjeravala ući u hotel.

— Sve mi se čini da sam ja ovdje jedini kavalir — reče skinuvši šešir i uputi joj najljepši osmijeh koji su njegove usne mogle oblikovati.

— I meni se tako čini — hladno će žena.

Glas joj je bio tako čudnovato grlen da Maxwell cijelim tijelom zadršće od uzbuđenja.

— Ali ne samo to... Ja sam i najbogatiji i najmoćniji čovjek ovdje — doda on i dalje se smiješeći. — Cijelo sam vrijeme čekao neko čudo i sada znam: to čudo ste vi! Namjeravate li dugo ostati ovdje?

— Možda, sve zavisi od mnogo čega... Pjevam po salunima za prašnjave neobrijane ljude, kakvih i ovdje zasigurno ima mnogo. Ako se sporazumijem s vlasnikom saluna, ostat ću neko vrijeme ovdje, ali u svakom slučaju ne predugo! Ovaj je gradić samo stanica na dugom putu koji namjeravam prijeći.

— Zovem se Oliver Maxwell i vlasnik sam svih pašnjaka u okolici. Do sada sam bio osamljen, ali ugledavši vas, znam da će se to promijeniti. Mogli biste

mi pružiti priliku da se bolje upoznamo...

— Nagli ste. Umorna sam, prašna i gladna. Želim se okupati i dva sata u miru odspavati, a poslije bih nešto pojela. Zovem se Maureen Kiera. Ako namjeravate postati mojim zaštitnikom, nemojte se previše zavaravati. Do sada nisam srela mnogo muškaraca koji bi me uspjeli oduševiti.

— Ali ja ću ipak biti vašim zaštitnikom, Maureen! Doći ću navečer po vas i izvesti vas na večeru. Ne mislite, valjda, da ću dopustiti da pjevate za ove budale. Dovoljno sam dugo bio osamljen i namjeravam to odmah izmijeniti.

— Moram priznati da izazivate moju radoznalost — tajanstveno se nasmiješi žena. — Možda i ne bi bilo loše saznati u koliko ste mjeri zapravo veliki. Kažete da ste osamljeni. Smatrate se izvanrednim čovjekom. Pazite! Možda ću ubrzo zaključiti da sve nije tako kako kažete i da niste ništa posebno.

Ušli su u hotel, a Maxwell pomisli kako mu je ovakva žena svakako bolja od viskija.

* * *

Sve protekle dane Hood je proveo u planinama tragajući za Averellom. Posjetio je i Beatu, ali ga je djevojka neljubazno primila i ubrzo mu dala na znanje da će biti najbolje da ode. Sjedili su pokraj Samova groba i rekla mu je kako ga je ubio Chester i da su pretražili cijeli ranč. Vidjelo se da je ogorčena i zato joj nije ni zamjerio njezino ponašanje, već to pripisao žaljenju za starcem i ogorčenju svime što se dogodilo posljednjih dana.

Koliko se god trudio nikoga nije pronašao niti je itko stupio s njim u vezu, prenio mu neku poruku ili donio ikakvu obavijest o preživjelim rančerima. Sve je vrijeme razmišljao o Beati i njezinu odbojnu ponašanju, a onda odjednom posumnjao da možda ipak nije sve tako kako je isprva mislio i odlučio da se vrati na njezin ranč.

Sklonio se na brežuljku iznad ranča i dva dana proveo promatrajući ranč Beate Harris. Odjednom, kad je već mislio da su njegove sumnje bile neopravdane, ugleda u dvorištu Dana Averella. Izišao je iz kuće i sjeo na klupu...

* * *

Blaine je već izdaleka zamijetio jahača koji kao sumanut tjera konja prema gradu. Nasmiješi se prepoznavši Hooda. Odmah mu je bilo jasno zašto se tako žuri.

Blaine se spusti s brežuljka s kojeg ga je ugledao i zaustavi konja nasred puta. Naslonivši se na sedlo mirno je čekao da mu se približi.

— Dodi! Možeš mirno prići!

— nasmije se Blaine.

Hood je zastao i nepovjerljivo ga gledao.

— Znam da si odjednom na našoj strani — ohrabri ga Blaine. — Nadam se da si nešto otkrio ili ti je netko od tvojih nekadašnjih prijatelja prenio kakvu poruku?

— Vidio sam Dana Averella!

— poviče Hood i pride. — Niste dobro pretražili ranč Beate Harris ili, ne dovoljno često. Vidio sam ga kako izlazi iz kuće. Omršavio je i rame mu je povezano. Očito je bio teško ranjen.

Djevojka ga je, znači, cijelo vrijeme skrivala kod sebe. Do vraga!

— Tako, dakle, vidio si Averella?! — nasmije se Blaine. — A zašto se žuriš u grad? Zašto nisi odjahao do njega i ubio ga? Maxwell mi je ispričao kako si ga već jednom pokušao ubiti... i to iz zasjede!

— Možda bih i odjahao do njega, budući da ionako kod Beate Harris više nemam što tražiti, ali odjednom su se iz šume pojavila trojica jahača. Jahači su prema ranču. I znaš li tko su to bili? Kitshum, Arb i onaj Duncan! Do vraga, kao da Mulford i svi ljudi što ih progone uopće ne postoje — ljutito je mrmlijaio Hood. — Sada su kod Averella i uvjeren sam da smišljaju kako da se osvete Maxwellu. Moramo ga obavijestiti!

— Ne, ni o čemu ga nećemo obavijestiti — mirno će Blaine.

— Prokleta izdajico! Nikoga ti nećeš ni o čemu obavijestiti! Želim vidjeti Maxwella kako dršće od straha kada ugleda pred sobom zdravog i oporavljenog Averella! Ne ideš ti nikamo! I ti i Maxwell — jednaki ste! Kuka-vice i hulje koje se znaju boriti samo prijevarom i uz pomoć drugih! — poviče Blaine.

Kada je Hood namjeravao potegnuti revolver, Blaine ga preduhitri i ubije jednim jedinim hicem. Mrtvo tijelo naprti na konja i odjaše u planine. Zakopao ga ispod nekog stabla i nastavio svojim putem.

* * *

— Hej! — poviče Arb i nasmije se.

Ispod razderane košulje virio je prljav zavoj.

— Je li rat završen? Jer kako bi inače tako mirno sjedio na suncu i odmarao se! — nastavi Arb gledajući Averella kako sjedi na klupi ispred kuće.

— Možda je već prošlo sto godina otkako sam Maxwella zauvijek poslali u pakao, a ovaj čovjek pred nama Averellov je praunuk — mrmjajući doda Kitshum, kao i uvijek spreman na šalu. — Kako bilo da bilo, čini mi se kao da smo stoljeća proveli skriveni u planinama.

— Kladim se da se danas namjeravao posljednji dan odmarati i već sutra uzjati konja — nasmiješi se Duncan. — Dosta šale, Dane, došli smo gospodici Harris da se raspitamo jesi li živ. Da nisi, oderali bismo kožu s Maxwella i zatim napustili ovu zemlju, jer nas ništa više ne bi vezalo za ove pašnjake. Budući da si živ i, vidim, dobro zbrinut — doda namignuvši — reci nam što ćemo poduzeti kada smo ponovo na okupu?

— Ne mogu vam reći koliko mi je drago da ste živi — zadovoljno će Averell.

Beate je upravo istrčala iz kuće. Pozdravila je svu trojicu i stala pokraj Averella. Zaista je prilično oslabio, oči su mu bile još tamnije i vidjelo se da je utučen i zabrinut.

— Zar nitko osim nas nije ostao živ? — raspita se Averell.

— Petorica smo uspjeli pobjeći u planine — javi se Duncan.

— Ubrzo su krenuli za nama. Dvojicu su ubili... Naišli smo u bijegu na neki klanac za koji smo u prvi čas pomislili da uopće nema izlaza i već povjerovali da smo izgubljeni, ali odjednom se ispostavilo da iza vodopada što se rušio niza stijene postoji

prolaz koji vodi u malu zaštićenu dolinu. Tob je stajao pred vodopadom i mahao nam. Pošli smo za njime i odveo nas je na sigurno. Oni su već prije pukim slučajem naišli na taj prolaz. Ponovo nas je bilo pet. Jučer smo napustili skrovište jer smo se konačno oporavili. Rane su nam uglavnom napola zacijelele. Putem smo naišli na Mulforda i sukobili se. Preživjeli smo samo nas trojica, a sada s tobom četvorica! Ti si nam ponovo vođa, Dane!

XII

Oliver Maxwell upoznao je mnogo žena u svome životu, ali nikada još nijedna nije pobudila u njemu toliku strast kao sada Maureen Kiera. Možda su tome pridonijele osamljenost i potištenost, ali u svakom slučaju zaljubio se u tu ženu i osjećao da bi bio sposoban učiniti sve što od njega zatraži samo da je zadrži.

Večerali su i popili prilično vina. Otpratio ju do sobe i čim su ušli, strastveno zagrlio.

— Čekaj, Oliver! Nemoj pre-nagliti! — upozori ga Maureen dok ju je posjedao u naslonjač i sagnuo se nad nju.

Kad ju je nastavio ljubiti u vrat ne obazirući se na njezine riječi, nastavila je još mirnijim glasom:

— Oliver, na tebi je da odlučiš hoćeš li me odmah izgubiti ili možda zauvijek osvojiti.

Kleknuo je pred nju, uhvatio je za ruke i pogledao u oči. Načas mu se učinilo kao da ga nekako čudno promatra, ali zanesen, prepustio se svojim osjećajima i želji da je zauvijek pridobije za sebe. Nikada još ništa ni-

je toliko želio kao tu ženu koju je tek prije nekoliko sati upoznao i o kojoj zapravo ništa nije znao.

— Što želiš time reći, Maureen? Moćan sam i mogu ti pružiti što god želiš. Osjećam da bismo se mogli dobro slagati i jedno drugome mnogo toga pružiti. Trebam nekoga uza se tko bi znao podijeliti sa mnom moje uspjehe i pomoći mi ako ponekad zatrebam savjet.

U njezinu pogledu opazi onaj isti blijesak kao malo prije i pomisli kako je to zasigurno strast.

— Reci mi kako da te osvojim!

— Slušaj me, Olivero! Ja sam zla, vrlo zla! Ali ako nekoga volim, onda za tog čovjeka mogu proći i kroz vatru ako ustreba. Mogu biti odana družica i pomoći mu da postane moćniji nego što je ikada zamišljao da bi mogao biti. Ako si onakav kakav mi se čini da jesi, postat ćeš uz moju pomoć jednoga dana guvernerom. Krut si, bezosjećajan, željan i pohlepan. Svakoga tko ti smeta možeš bez razmišljanja maknuti na bilo koji način i...

— Da, tako je! Odmah si shvatila kakav sam! Što da učinim kako...

— Nešto ću ti ispričati — prekinu ga Maureen i obujmi rukama njegovu glavu. — Kada to čuješ, bit će ti štošta jasnije i shvatit ćeš kakva sam. Prije nekoliko godina sreća sam čovjeka koji je odmah poludio za mnom, kao sada ti, Olivero! Bio je pametan i spreman na sve. To mi se svidjelo. Voljela sam ga i pristala da se udam za njega. Zahvaljujući meni, mnogo je

postigao u životu, obogatio se i postao uglednim građaninom. Uz moju pomoć sve mu je polazilo za rukom i svakim je danom postajao sve moćniji, ali... jednoga me dana prevario s nekom ženom, a to mu nisam mogla oprostiti. Morala sam ga ubiti. Od toga dana sve je krenulo nizbrdo. Odjednom su se pojavili svi protivnici, koje je zahvaljujući meni svladao, i zahtijevali odštete. Svi oni koji su do tada šutjeli, jer su živjeli od mita što su ga od njega dobivali, pojavili su se kao svjedoci njegovih zlodjela, a ja kao glavni njegov suradnik i suvlasnik morala sam pobjeći kako bih spasila živu glavu. Sada sam siromašna i tražim priliku da se ponovo uspnem i obogatim. Plašim se da bi me jednoga dana, kad postigneš sve što želiš, s nekom drugom ženom prevario. To ne bih mogla podnijeti! Postala sam vrlo sumnjičava. Ubila bih te, Olivero, ili dala ubiti, ali tko zna ne bih li u međuvremenu već ostarjela i bila prestara da sve još jednom počnem iz početka...

— Nikada te ne bih prevario! Pokušajmo i uvjerit ćeš se da sam ja pravi čovjek za tebe!

— Obećanja su bezvrijedna, Olivero! Ako mi ne možeš pružiti nikakav drugi dokaz svoje vjernosti, radije ću ostati i dalje sama i jednoga dana...

Ustao je. Teško je disao i djelovao kao da je izgubio razum. Sve što želi to je ta žena i mora naći način kako da je uvjeri u svoju vjernost.

— Sutra ćemo se vjenčati!

— Rekla sam ti...

— Dokazat ću ti da želim da zauvijek ostaneš sa mnom! —

poviče Maxwell. — Nedavno sam bio još siromašan, a danas sam bogat i moćan. Svi okolni pašnjaci i veći dio grada u mojim su rukama, a u šumi na izlazu iz grada skriveno je u šupljem drvetu pedeset tisuća dolara. Maureen to nije sve! — reče govoreći sve tiše da ga netko ne bi čuo. — Ti si jedina kojoj priznajem da sam ja nedavno ubio Johna Bishopa, orobio banku i zapalio zgradu. Shvaćaš li? Zao sam i nema ničega pred čime bih mogao ustuknuti. Namjeravam postati još moćniji, ali od sada želim da i ti budeš sa mnom!

Otišao je do pisaćeg stola i nešto napisao na komadiću papira. Žena je sjedila nepomično i mirno ga gledala.

— Evo dokaza da te nikada neću ostaviti — reče Maxwell i pruži joj papir. Ako bih ikada poželio da te ostavim, ovim ćeš me uvijek imati u svojim rukama. Što još želiš od mene?

Uzela je papir, pročitala što piše i spremila ga u izrez svoje haljine.

— Sada ti vjerujem — tiho će Maureen dok ju je Maxwell grlio. — Sada smo nerazdvojni i vidjet ćeš u čemu ću ti sve pomoći. Vidjet ćeš!

* * *

Već se cijelim gradom pročula vijest da će se Oliver Maxwell oženiti lijepom nikome ne poznatom ženom.

Svi radoznalim pogledima slijede ženu kad ide cestom. Dok prolazi pokraj šerifa, stari Scourty skida šešir i mrmrlja nešto nalik na pozdrav.

— Dodite u dućan, naći ćemo se u ženskom odjelu! Udite na

stražnja vrata! — tiho će žena dok je bila sasvim blizu šerifa.

Scourby prvo nije mogao vjerovati da dobro čuje, ali shvativši da ta žena zbog nekog razloga zaista želi s njime nasamo razgovarati, uputi se prema dućanu i uvjerivši se da ga nitko ne slijedi niti promatra, pokuca na stražnja vrata. Vlasnik dućana odmah mu otvori.

— Udite, Reece! — nasmije se zadovoljno vlasnik.

Ugledavši unutra Maureen, pomisli kako su joj oči hladne i proračunate.

— Što mogu učiniti za vas? — upita uljudno.

— Ja sam sestra Johna Bishopa. Zovem se Marshal — nasmiješi se žena. — U Denveru vodim veliku poznatu kuću u kojoj se možete zabaviti ako jednom svratite k nama... U svakom slučaju nisam žena koju biste mogli nazvati uglednom, ali to u ovom trenutku nije ni važno.

— Vaš je brat mrtav... — u nedoumici će šerif.

Nije znao što bi joj drugo rekao. Bio je zatečen.

— Znam i došla sam ovamo kako bih raskrinkala čovjeka koji ga je ubio. Nemojte me pogrešno shvatiti, šerife, ali svoga brata nikada nisam voljela, niti sada, kada je mrtav ne žalim previše za njim. Bio je nitkov i vrijedio još manje od mene, ali u svojoj pohlepnosti povezao se sa čovjekom koji ga je na kraju ubio. Moram priznati da je bio pravi užitak izmamiti iz tog čovjeka priznanje... Evo dokaza! — reče ona i pruži šerifu papir što ga je napisao Maxwell. — U nekoj šumi blizu grada na-

SVAKE DRUGE SRIJEDE

SFINGA
k a n d i n a v k e

NA SVAKOM KIOSKU!

lazi se, navodno, mnogo novaca, pedeset tisuća dolara...

Serif rastvori papir i pročita glasno:

»Razjašnjenje smrti Johna Bishopa!

Ja, Oliver Maxwell, priznajem ovime da sam ubio Johna Bishopa i potom opljačkao njegovu banku.

Oliver Maxwell.

— Nemojte se čuditi — nasmiješ se Bishopova sestra. — Previše sam dugo godina u tom poslu a da ne bih znala izluditi čovjeka kao što je Maxwell. Moj je brat doveo toga čovjeka ovamo kako bi za njega osvojio što veći dio ovdašnje zemlje i pašnjaka. Ipak, nikada mu nije vjerovao i stoga mu je predao razne potvrde i ugovore na temelju kojih proizlazi da je Maxwell ovisan o njemu i radi isključivo njegovim novcem. Kada je Maxwell, ubivši moga brata, ispraznio i prekopao sef, najvjerojatnije je tražio te dokumente, ali, ništa nije našao. Obavijest o smrti moga brata dobila sam od vlasnika dućana.

— Da, tako je — kimne vlasnik dućana. — Prije stanovitog vremena Bishop mi je dao neko pismo i rekao da ga pošaljem u slučaju njegove smrti. Tako sam i učinio. Bishop mi je svojedobno učinio uslugu i osjećao sam se obaveznim.

Serifu je sada sve bilo jasno. Ovime je razjašnjeno i otkuda Maxwellu odjednom toliko novaca. Znači, on je samo radio za Bishopa, ali to mu je očito dosadilo i kada se osjetio dovoljno jakim — uklonio je bankaŕa. Da ovaj nije bio nepovjerljiv — tko bi ikada posumnjao u Maxwell-

la, tko bi mu ikada išta dokazao?

— Što sada smjerate? — upita šerif.

— Mogla bih vam pročitati bratovo pismo, ali možda ćete mi i ovako vjerovati da vas je on smatrao nepodmitljivim. Napisao mi je da vas u slučaju njegove smrti izvijesti o njegovu ugovoru s Maxwellom, a da ćete onda i sami ubojicu tražiti prvo u Maxwellu. Vidite, ja sam išla još korak dalje i čak vam predajem priznanje u kojem ubojica sam priznaje da je on počinitelj svih tih zlodjela. Čim sam vidjela tog Maxwella, znala sam da ga bez mnogo muke mogu zaluditi. Što ćete poduzeti, šerife?

— Uhapsit ću ga i poslati nekoga po suca — zamišljeno će šerif i prijede rukom preko čela. — Osim toga, moram pronaći i taj novac. Nema baš mnogo šupljih stabala u šumi. Samo sve prepustite meni, gospodo Marshal!

— Samo požurite, jer obećala sam mu da ću se ubrzo za njega udati. Ako ne uspijete, ubit ću ga prije nego...

— Ne brinite! Neće biti vremena za vjenčanje!

XIII

Serif Scourby odjahao je izvan grada i potražio u šumi šuplje stablo o kojem je govorila Bishopova sestra. Pratila ga je sreća i uskoro je pronašao šeo je tražio.

Natovarao je tešku kožnatu torbu na konja i vratio se u svoj ured.

Pripalio je cigaretu i uputio se u hotel. Skinuo je jaknu tako da se još bolje vidi šerifska zvi-

13 JE SRETAN BROJ ZA – KRIMIĆE!

Svakog 13. u mjesecu, u izdanju zagrebačke kuće »Vjesnik«, na svim kioscima novi broj TRAGA, biblioteke IZABRANIH SVJETSKIH KRIMIĆA, (doduše skuplji nego dosad, ali i na povećanom broju stranica!)

jezda što sja na njegovoj košulji.

Kad je šerif ušao u hotelsku blagovaonicu, Maxwell je upravo završio kasni doručak sa svojom budućom suprugom i namjeravao otići u ured.

Šerif je u Maxwellovoj blizini ugledao dvojicu opasnih revolvraša, njegove tjelohranitelje.

— Hej, Maxwelle! — poviče šerif.

Nije se plašio, jer se jedino u prisutnosti Gordona Blainea nije ugodno osjećao, ali njega sada nije bilo ovdje.

Što je, Reece?

— Dodite u moj ured! Moramo srediti još neke pojedinoosti.

— Dobro, ionako moramo razjasniti neke stvari! Navodno je Pete Kay prizdravio. Čim stane na noge, namjeravam ga istjerati iz grada. Što kažeš na to? Želiš li, možda da te zajedno s njim otjeram odavde, ili ćeš biti razuman?

— U mojem bismo uredu mogli o svemu u miru razgovarati.

— Znao sam da ćeš se opametiti, Reece! — zadovoljno se nasmije Maxwell.

* * *

U šerifovu je uredu mračno. Na cesti, naime, blijedi podnevno sunce. Maxwell tako ne može odmah opaziti njemu dobro poznatu kožnatu torbu na stolu. Ugledao ju je tek kad je privukao stolac i htio sjesti. Zastao je ukočivši se.

— Nemoj se ni pokušati pomaknuti! — upozori ga šerif stojeći iza njega s koltom u ruci.

— Što je sada ovo, Reece? — nasmije se Maxwell, uvjeren da će šerif zaista zapucati ako se pomakne.

Dovoljno je dugo poznavao starog šerifa i znao je kakav je on čovjek: hrabar i nepokolebljiv.

— Ubio si Johna Bishopa i opljačkao njegovu banku. Tvoja te buduća žena razotkrila, Maxwelle! Dala mi je tvoju izjavu u kojoj sve priznaješ. Ruke uvis! Dakle?

— Poludio si, Reece! Je li ti jasno da ću te ubiti?

— Samo pokušaj!

Maxwell je grčevito tražio izlaz iz situacije u kojoj se zatekao. Mada se šerif ne može više tako dobro boriti kao nekada, pucati sigurno može...

— Budala si, Reece! Budala!

— procijedi Maxwell.

— Možda, a možda i nisam. U svakom slučaju, nosim zvijezdu i zakon je na mojoj strani!

Maxwell podigne ruke. Za sada mu drugo nije preostalo. Šerif ga je primorao da pride zidu i okrene se. Pritisnuo mu je kolt o grudi drugom rukom izvadiv revolver iz opasača.

— Uzmi ključ i sam otvori ćeliju! — zapovijedi mu šerif. — Vidiš li sada koliko si sićušan čim se nađeš ispred revolver-ske cijevi! Hajde! Naprijed! — poviče i dohvati veliki bič što visi na zidu.

— Proklinjat ćeš još tu zamisao, Reece!

— Hajde! Moram li te tući da bi ušao u ćeliju? Divno si sve smislio, ali svaka lija na kraju dolija. Tvoja je igra završena, Maxwelle!

Maxwellove zelene oči sjale su zlokobno od bijesa i očaja. U

svojoj nemoći nije znao da li da više ili da jednostavno šuti i čeka bolju priliku da se osveti toj budali što ga je toliko ponizila. Tresao se čitavim tijelom dok je otvarao vrata ćelije. Ušao je, a Scourby zaključa vrata, ali dok se odmicao, opazi u Maxwelllovim očima radostan bljesak.

Odmah je shvatio, sagnuo se i pri tome povukao kolt, ali s godinama postao je prespor da bi se mogao mjeriti sa zloglasnim, dobro plaćenim revolverašima. Ugledavši Gordona Blainea, nije imao više vremena zapucati, već je pogođen pao udarivši pri tome o ćeliju.

— Zašto si ga pogodio samo u rame? — ljutito će Maxwell.

— Šerif je hrabar starac koji se ničega ne boji, za razliku od nekih drugih koje poznajem... Osim toga, bio sam u prednosti. Da sam ga ubio, bio bi to zločin. Ranio sam ga u desno rame. To je za čovjeka koji gotovo svakodnevno barata revolverom dovoljno nezgodno.

Kada je Maxwellu otključao vrata i gledao ga kako uzima svoj revolver, mirno nastavi:

— Dan Averell ponovo jaše. S njim su Kitshum, Arb i Duncan. Svaki bi čas morali stići. Požurio sam da bih došao prije njih i o svemu te obavijestio. Koliko si mi sada voljan platiti da bih se borio za tebe?

Izbezumljen od straha, Maxwell ga pogleda i odjuri do stola gdje je još ležala kožnata torba. Izvadi nekoliko svežnjeva i pruži ih Blaineu. Davao mu je najmanje pet tisuća dolara.

— Evo! Je li dovoljno? Tvoje je ako...

Umuknuo je ugledavši svoja dva tjelohranitelja kako ulaze.

— Četiri čovjeka dolaze u grad — reče jedan.

— Sterling Pound kaže da je Averell među njima — objasni drugi.

Obojica pohlepno pogledaše novac u Maxwelllovim rukama.

— Posjedujem pedeset tisuća dolara! — poviče Maxwell. — Ako preživimo, podijelit ćemo ih među sobom. Hajdemo!

* * *

Požurio je na ulicu i ugledao pred sobom Dana Averella. Kitshum, Arb i Duncan zaista su s njime, a i Beate Harris. Djevojka je ostala na konju, dok su ostali skočili iz sedla i krenuli prema Maxwellu. Blaine i dvojica revolveraša stala su uz Maxwella, a Pound je dotrčao iz saluna i prišao Maxwellovoj grupi.

— Čekajte! Prvo ću ja okušati sreću — mirno će Blaine. — Averelle! Averelle! — poviče i ugleda kako Averell nešto govori svojim ljudima i sam mu prilazi.

Zastali su desetak koraka udaljeni jedan od drugoga i gledali se u oči. Njihovi su ljudi ostali iza njih.

— Blaine, odjašeš li odmah iz grada, nitko te neće progoniti — mirno će Averell.

— Nije potrebno, Averelle. Od prvog sam dana znao da ćemo mi dvojica sami odlučiti o ishodu cijele te gužve. Ako te ubijem, otjerat ćemo tvoje ljude odavde. Ako ti preživiš mene, Maxwell i njegovi nemaju ni najmanju mogućnost da se izvuku. Na nama je da sve riješimo, Dane. Cijenim te i želio sam ti dokazati da i najozloglašeniji

revolveraš može poštovati pravila poštene borbe u kojoj je svakome pružena ista prilika da pobijedi ili izgubi. Samo pošlije takve borbe čovjek može biti zadovoljan, jer inače ostaje gorak osjećaj koji te polagano izjeda. Dane, pružio sam ti dovoljnu priliku, a sada želim pravednu borbu. Pucam! — poviče i potegne revolver nevjerojatnom brzinom.

Zapucao je tri puta. Kad je opalio treći metak, vidio je kako Averell tetura, ali je ujedno osjetio bol oko srca i polagano pao na zemlju.

Averell je kleknuo na koljena i vidio kako Blaine istodobno pada licem okrenutim prema zemlji.

Oliver Maxwell krikne i potrči naprijed pucajući pri tome kao lud, ali trčao je sâm. Dvojica revolveraša okrenula su se i pobjegla prema staji za iznajmljivanje konja. Jedan se metak zabio pred Averellom u zemlju.

Averell podigne revolver i mirno zapuca. Maxwell zastane kao da je udario u nevidljiv zid, okrene se i pri padu još jednom opali, a metak pogodi Sterlinga Pounda koji je začuđeno stajao nasred ceste i upravo razmišljao da li da pobjegne ili se jednostavno vrati u svoj salun. Zajecao je od boli i pao na zemlju.

Iz liječnikove kuće pojavio se Pete Kay držeći u ruci sačmaricu. Vidjevši da je već sve završeno, sjeo je pred brijačnicom na klupu i olakšano uzdahnuo.

Averell ustane i odšepa do Kaya. Kitshum i Arb psovali su od uzbuđenja a Duncan se za-

dovoljno smiješio. Beate nije uopće znala što da kaže. Strah i uzbuđenje oduzeli su joj dar govora.

— Ipak si sve sâm sredio, Daniele! — nasmije se Duncan. — Nikada ne želiš da ti pomognem!

— Samo zato jer je Gordon Blaine bio izuzetno pošten revolveraš — promrmlja Averell i pogleda gdje je Beate.

Djevojka mu je upravo prilazila.

— I to smo dakle sredili — sretno je mrmljao Arb.

Pete Kay ustane. Još je bio vrlo slab i vidjelo se da je bio teško ranjen. Liječnik je upravo izišao iz kuće i ljutio se što je Kay napustio krevet.

— Ali, liječniče, ne budite dosadni! — branio se Kay. — Hej, Dane! — poviče i gurne ga lagano u prsa. — Pašnjaci nam ponovo pripadaju! Neka ti liječnik poveže nogu i požuri na posao! Ubrzo ću vam se i ja pridružiti. Svi koji su preživjeli pomagat će jedni drugima. Treba mnogo toga da sagradimo i obnovimo.

Prije nego što je Averell stigao ista odgovoriti, Maureen Kiera se progura kroz gomilu što je okruživala Averella. U ruci je nosila mali kovčeg.

— Pobrinite se za šerifa! — reče ona. — Bila sam u šerifovu uredu. Ranjen je, ali još je živ. Ja sam Bishopova sestra. Moj je brat doveo ovamo Maxwella, a ovaj ga je podmuklo ubio i opljačkao banku. Pedeset tisuća dolara koje je uzeo iz sefa nalazi se na šerifovu stolu. Ostavljam vam novac svojega brata kao odštetu za sve što ste zbog

LJETNI KVIZ '81

- Iskoristite godišnji odmor i za rekreaciju uma! Provjerite svoje znanje i zabavite se pri tom uz pomoć specijalnog enigmatkog izdanja LJETNI KVIZ '81
- Brojne zanimljive SKANDINAVKE, talijanske i klasične križaljke, rebusi i crtane zagonetke
- Uključite i porodicu — ovo izdanje je namijenjeno cijeloj porodici
- Specijalni umetak — »ratna« igra u četverbojnom ofsetnom tisku
- Popularni nagradni natječaj
- Razonoda za cijelu porodicu

LJETNI KVIZ '81

njega pretrpjeli – doda i ne čekavši odgovor okrene se i požuri prema poštanskoj kočiji koja je, kao i uvijek, točno u podne stajala pred poštanskom postajom.

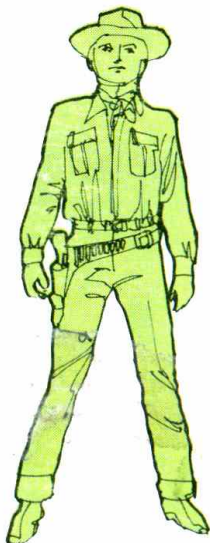
Svi su gledali za tom čudnom ženom, a Beate Harris privije se uz Averella i glasno reče:

– Naravno, sagradit ćemo nove rančeve i svatko će svako me pomoći!

KRAJ

U PRIPREMI:

William Cross:
MORGANOVA KČI

Kod svog prodavača novina
kupite i **SPECIJALNO** izdanje
sa dva romana